Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען. היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 90 | Łódź, Czwartek 17 kwietnia 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, יט ניסן תר״ץ | № 90

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פוילישע פראטעסט=נאטע צו דייטשלאנד

געגען די אנגענומענע אגראר=געזעצען

בערלין, 16 (א.ט.או.) דער פוילישער געזאנדטער אין בערלין האט היינט איבערגעגעבען דעם דייטשען אויסערן-מיניסטער א פראטעסט-נאטע וועגען די אגראר-געזעצען, וועלכע זענען אנגענומען געווארען דורכ'ן רייכסטאג. אין דער נאטע ווערט אנגעוויזען, אז די געזעצען ענדערען די גרונד-פרינציפען פון דייטש פוילישען האנדעלס-אפמאך און זענען געגען די בעשלוסען פון דער גענפער צאל-פרידענס-קאנפערענץ.

די דייטשע רעגירונג וועט ענטפערן אויף דער נאטע נאך די תגאות.

געשלאסן א ענגליש—רוסישער האנדעלס-אפמאך

לאנדאן, 16 (אטא). היינט נאכמיטאג איז אונטערגעשריבען געווארען דער צייטווייליגער האנדעלס-אפמאך צווישען ענגלאנד און סאוויעט-רוסלאנד. דער אפמאך איז אונטערגעשריבען געווארען דורכ'ן ענגלישען אויסערן-מיניסטער פון איין זייט און דער רוסישער באטשאפטער אין ענגלאנד פון דער צווייטער. קיין פרטים זענען נאך נישט בעקאנט.

פראצעס פאר אנטיילנעהמען אין אנטי-יודישע עקסצעסען

פוזען, 16 (טעלעפאניש) אין פוזנער קרייז-געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען 18 סטודענטען, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין אנטי-יודישע דעמאנסטראציעס און עקסצעסען בעת די אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין לעמבערג אין יאני 1929.

16 פון די בעשולדיגטע האט דאס געריכט פריי-געשפראכען, 2 זענען פער'משפט געווארען צו 8 חדשים תפיסה, אבער די אויספיהרונג פון דער שטראף איז אפגעלעגט געווארען אויף 3 יאהר.

נייע סיים=וואהלען וועלען אזוי שנעל נישט פארקומען

ווארשא, 16. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). ווי עס ווייזט זיך ארויס, האבען די ב.ב.-קרייזען עהרגעכטען, באלד ווי ס'איז בעוואוסט געווארען, אז ס'איז געקומען צו א פעראייניגונג פון אלע 3 פויערים-פארטייען, זיך בעמיהט איינצורעדען, אז ס'איז נישט בעקומען צו קיין פאקטישער פעראייניגונג.

ס'איז אבער נישט אזוי. די פעראייניגונג פון „פיאסט", „ווייזוואלעניע" און פויערים-פארטיי איז א געשעהענער פאקט. די דאזיגע פעראייניגטע פויערים פארטיי וועט שוין איצט, נאך פאר דער וואהל-קאמפאניע, מאכען אלע פארטייאישע ארויס-טרעטונגען אלס איין פארטיי.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, שמועסט מען שוין אין די פאליטישע קרייזען, אז אין דער וואהל-שטימונג אין רעגירונגס-לאגער איז אריינגעטראטען אנ'ענדערונג, און אז דער סיים וועט נאך אזוי שנעל נישט פונאנדערגעלאזט ווערען.

געגען די אטאקעס אויפ'ן מארשאל פילסודסקי

קאנפערענץ צווישען פרעמיער סלאוועק און קארדינאל קאקאווסקי

ווארשא, 16. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). היינט אין די אוונט-שעה'ן איז פארגעקומען א פערטרויליכע קאנפערענץ צווישען פרעמיער סלאוועק און דעם קארדינאל קאקאווסקי.

אויף דער קאנפערענץ איז, נעמליך, ארומגערעדט געווארען די פראגע, וואס דער פינסקער ביסקופ לאזינסקי פיהרט זייט א לענגערער צייט א קאמפאניע געגען מארשאל פילסודסקי, זיינע אנהענגער און געגען דעם איצטיגען פאליטישען רע-זשים אין פוילען.

דער קארדינאל קאקאווסקי וועט דארפען ווירקען אויף דעם פינסקער ביסקופ, ער זאל אפ-שטעלען זיין אפאזיציאנעלע ארבייט.

ערב אנייעם בירגער=קריג אין כינא

לאנדאן, 16 (אטע) די גענעראלען פענג און יען האבען געשלאסען א פערשטענדיגונג וועגען א בשותפותדיגען קאמף געגען דער נאנקינגער רעגירונג.

די גענעראלען האבען ארויסגעגעבען אנ'-אויפרוף, אין וועלכען זיי ערקלערען, אז זיי האבען נישט בדעה ארויסצורופען קיין נייע רעוואלוציע אין כינא. זיי ווילען נאר צווינגען דעם מארשאלעק טשאנק-קאי-טשעק צו רעזיגנירען און אדורכפיהרען א רעארגאניזאציע פון בעאמטען-אפאראט.

געשטארבען א יודישע קאמוניסטקע אין ירושלים

וועלכע האט געפיהרט א הונגער-שטרייס

ירושלים, 16 (י. ט. א. טעלעגראפיש). חנה מאלשטיין, 18 יאהר אלט, א קאמוניסטקע איז מיט עטליכע חדשים צוריק איינגעזעצט געווארען אין תפיסה, זי האט אנגעהויבען א הונגער-שטרייק. ווען זי איז קראנק געווארען האט זי בעדארפט, אז מ'זאל זי אפפיהרען אין שפיטאל. די תפיסה-מאכט האט זיך אפגעזאגט דאס צו טון, ערשט א שטארבענדע און אהן בעוואוסטזיין האט מען זי אפגעפיהרט אין „הדסה" שפיטאל, וואו זי איז היינט געשטארבען. א גרופע קאמוניסטען האבען געפרובט זיך אריינרייסען אין שפיטאל מיט א ק־אנץ. די פאליציי האט פונאנדערגעטריבען די פערזאמעלטע. ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס, בעת וועלכען 1 פאליציאנט איז צושטאכען געווארען, פיל קאמוניסטען זענען ארעסטירט געווארען.

בערנארד שאו קומט קיין ווארשא

ווארשא, 16 (ווו.) ווי מען דערוויסט זיך, האט דער בעריהמטער ענגלישער שריפטשטעלער בערנארד שאו אנגענומען די איינלאדונג פון פען קלוב אנטיילצונעהמען אין דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון די פען-קלובען, וועלכער וועט אין חודש יוני פארקומען אין ווארשא און קראקע. שאו האט בדעה צו פערבלייבען אין פוילען צוויי וואכען.

אויטאבוס-קאטאסטראפע מיט 4 קרבנות

לאנדאן, 16 (אטע) אין קראמוועל איז אנ'אווטא מיט 4 פאסאזשירען ארויפגעפאהרען אויף א טעלעגראפען-סלופ. אלע פאסאזשירען זענען אומגעקומען אין די פלאמען.

די שאקאלאד=פאבריק „פראגרעס" קאנסטאנטינער 14

טיילט מיט, אז צוליב דער בעקוועמ-ליכקייט פון דער ג' קונדשאפט האט זי ערעפענט א פיליע אויף

וואסכאדניא 52

די פיליע איז שטענדיג פערזעהן מיט א רייכן און פרישן אויסוואל פון פערשידענע צוקערווארען, שאקאלאד, מארמאלאד, באנבאניערען אלעס כשר לחג הפסח

בעמערקונג: אלעס איז פון איינענער אויסארבייטונג.

מיט אכטונג „פראגרעס", לאדז, קאנסטאנטינער 14

צו פערמיטען

פון זאפארט אויף פיעטריקאווער גאז, צווישן זאוואדזקא און זשעלאנע

2 צימער

פראנט, 1-טער שט. מיט באלקאן און טעלעפאן, איינגאנג פון טרעפענהויז, געאייגנעט פאר געשעפט, באנק אדער פאר אדוואקאט. אפפערטען אונטער „עמקא" אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג. 16801

א ליכטיג לעבען!!!

עלעקטרישע זשיראנדאלען

פון אייגענער אויסארבייטונג צו די ביליגסטע פרייזן פון 20 זל. אן, אויך זשארובקעס די בעסטע מארקעס מיט 30 פראצ. ביליגער ווי איבעראל

מ. זענדעל

פלאץ וואלנאשטשי 9

„הזמיר" ✻ זאל פילהארמאניע נארוטאוויטש 20.

היינט, דאנערשטאג ד. 17. אפריל (3. טאג חוה"מ) 8.30 אוונט

רעליגיעזער קאנצערט

מיט בעטייליגונג פון אבער=קאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי,

כאר און ארקעסטער פון „הזמיר" אונטער דער לייטונג פון פראפ. פייווישים,ביים קלאוויר פרל. לאקס. בילעטן טעגליך אין פילהארמאניע

מיר דריקען אויס מיטגעפיהל דער פאמיליע קרוויזהארץ צוליב'ן טויט פון זייער פאטער, לאנגיעהריגער מיטגליד פון אונזער צעך

יצחק מאיר נ"ע

די פערוואלטונג פון בעקער=צעך.

„הזמיר" אל. קאשטשושקי 21

זונטאג, דעם 20. אפריל ד. י., 10.30 פריה ווערט געגעבען דורך דער „יודישע טעאטער=סטודיע"

א פייערליכע פרץ-אקאדעמיע

געווידמעט דעם 15=טען יאהרצייט פון יצחק לייביש פרץ

מיט דער בעטייליגונג

I. דיכטער אפרים קאגאנאווסקי רעפערעט א.ד.ט. פרץ און זיין שאפען

II. „די שוועסטער", „מקובלים", „שבת-גוי", אויסגעפיהרט דורך דער „יודישע טעאטער-סטודיע" פון „הזמיר".

זונטאג ד. 20-טן, מאנטאג ד. 21-טן, 9 אוונט ווייטערדיגע פארשטעלונג

„די גאלדגרעבער" פון שלום עליכם.

8=ונג, בעקער=מייסטער, לאדז

מיר טיילען אייך מיט, אז היינט, דאנערשטאג, דעם 17-טען אפריל ד. י. פונקט 5 נאכמ. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל וואסכאדניא 57

אנ'אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג

פון אלע מיטגלידער, אויף וועלכער אלע דארפען פינקטליך צו ערשיינען.

אויפן טאג-ארדנונג: וויכטיגע פראגען וועגען ווייטערער עקזיסטענץ.

די פערוואלטונג.

קיין שום אַנטי=פּסח=דעמאָנסטראַציעס

זענען היי-יאָהר אין רוסלאַנד נישט פֿאָרגעקומען

מאָסקווע, 16. (יט"א טעלעגראַפֿיש) די ערשטע טעג פּסח זענען אין מאָסקווע אַדורך פֿול-שטענדיג רוהיג. די שוהלען זענען געווען פֿול געפּאַקט פֿון מתפּללים, די יודישע קאָמוניסטען האָבען קיין שום אַנטי-פּסח-דעמאָנסטראַציעס נישט איינגעאָרדנעט. ס'איז פֿאָרגעקומען בלויז אַ קליינע צאָהל פֿערזאַמלונגען וועגען פּסח. דער „עמעס" האָט קיין שום אַרטיקעל וועגען פּסח נישט אָפּגעדרוקט. דאָס איז דאָס ערשטע מאָל זייט דער „עמעס" עקזיסטירט.

פֿריי געפֿייערט דעם פּסח האָבען די יודען אויך אין אַלע אַנדערע שטעט פֿון סאָוויעטען-פֿערבאַנד, ווי אין קיעוו, מינסק און אַנד. וואו אַ סך אַרבייטער האָבען אויך געפֿייערט דעם פּסח.

מאָסקווע (יט"א) אַלע מצה-בעקערייען אין מינסק זענען די לעצטע וואָך פֿאַר פּסח געשלאָסען געוואָרען דורך דעם מינסקער אַרבייטס-אינספּעקטאָר אונטער דעם אויסרייד, אַז מען עקספּלואַטירט דאָרט געדונגענע אַרבייטער. די יודען אין מינסק, וואָס האָבען נישט בעוויזען צו באַקען מצות איידער מען האָט די בעקערייען געשלאָסען, האָבען געמוזט באַקען מצות אין דער היים אויף אַ הײמישטן אופֿן. די גאַנצע יודישע בעפֿעלקערונג פֿון מינסק איז דאָך געווען בעזאָרגט מיט מצות.

אין די סדרים-נעכט זענען דורכגעפֿיהרט געוואָרען אין מינסק דורך די קאָמוניסטען „רויטע סדרים". אין די סדרים-נעכט זענען אויך פֿאָרגעקומען אַנטי-רעליגיעזע קאָנצערטען און פֿאָרלעזונגען, אָבער נישט קיין דעמאָנסטראַציעס. דעם ערשטען טאָג פּסח איז אין מינסק פֿאָרגעקומען אַן אַזוי-גערופֿענער „רויטער אַבאַ". קינדער זענען געגאַנגען פֿון הויז צו הויז נאָך לייכטער און אַנדערע רעליגיעזע אַרטיקלען, וואָס וועלען בענוצט ווער. אויף קויפֿען טראַקטאָר.

נישט קוקענדיג אויף דער אַנטי-פּסח-קאַמפּאַניע, האָבען פֿונדעסטוועגען אפֿילו קאָמוניסטען זיך בעזאָרגט מיט מצות. דער מינסקער „אָקטיאַבר" פֿערעפֿענטליכט אַ רשימה מיט נעמען פֿון מיטגלידער פֿון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וועלכע האָבען שטילערהייט איינגעקויפֿט פֿאַר זיך מצות. די צייטונג גיט אויך איבער, אַז אין מינסק האָבען דער גרעסטער טייל יודישע אַרבייטער און האַנדווערקער געקויפֿט, אָדער געבאַקען פֿאַר זיך מצות. צוויי יודישע פּרויען, מיטגלידער פֿון דעם אָרטיגען סאָוויעט אין ליסאָוויץ, ווינ'צער קרייז, וועלען אויסגעשלאָסען ווער-דען פֿון סאָוויעט דערפֿאַר, וואָס זיי האָבען געבאַקען פֿאַר זיך מצות. נעגען זיי ווערט אויך איינגעאָרדנעט ווערען אַן עפֿענטליכער משפּט, וואָס וועט דינען אַלס אַנטי-רעליגיעזע עפֿענטליכע פּראָפּאַגאַנדע.

ווייטערדיגע אונרוהען אין אינדיען

לאָנדאָן, 19 (אַטע). נעכטען אין אָוועגד זענען אין קאַלקוטאַ פֿאָרגעקומען גרויסע אונרוהען. אין פֿערשידענע פּונקטען פֿון דער שטאָט זענען פֿאָרגעקומען גרויסע דעמאָנסטראַציעס, וועלכע זענען צוטריבען געוואָרען דורך דער פּאָליציי. 9 ענגלענדער זענען אַזוי שטאַרק צושלאָגען געוואָרען, אַז מ'האָט זיי געמוזט אָפּפֿיהרען אין שפּיטאָל. אין לאַהאָר זענען אויך פֿאָרגעקומען צוזאַמענשטויסען מיט דער פּאָליציי.

בעת זיין לעצטער עפֿענטליכער רעדע, האָט גאַנדהי אויפֿגעפֿאָדערט זיינע אַנהענגער, אַז זיי זאָלען נישט אָפּגעבען דער פּאָליציי די מכשירים צו קאָכען זאַלץ.

מיט אַן אַעראָפּלאַן נאָר אַ אינטער=וויאו מיט גאַנדהי'ן

פֿליהט אַן אַמעריקאַנישער זשורנאַליסט

בודאַפּעשט, 16. (ספּ. טעל.) אויף דעם היגען פּריוואַטען פֿליה-פּלאַץ האָט זיך אַראָפּגעלאָזען אַ פּריוואַטער ענגלישער אַעראָפּלאַן, וועלכער איז געקומען פֿון לאָנדאָן.

אין אַעראָפּלאַן געפֿינט זיך איין פּאַסאַזשיר, דער לאָנדאָנער מיטאַרבייטער פֿון טשיקאַגער „ניילו ניוז", וועלכער פֿליהט אויף אַ ראַדיאָ-טעלעגראַפֿיש אויפֿפֿאָדערונג פֿון זיין רעגירונג, קיין אינדיען, כדי צו נעהמען אַן אינטערוויו פֿון גאַנדהי פֿאַר די אַמעריקאַנישע לעזער.

דער זשורנאַליסט האָט אויסגעקליבען דעם וועג מיט אַן אַעראָפּלאַן, וועלכער איז פֿערבונדען מיט אומגעהויערע קאָסטען, ווייל ער וויל בעווייזען צו קומען קיין באָמבי. נאָך איידער גאַנדהי וועט אַרעסטירט ווערען.

114 טויזענד קאָלאָניסטען זאָלען ווידער בעזעצט ווערען אויף ערד אין רוסלאַנד

ריגאַ, 16. (אַטע) ס'איז פֿערעפֿענטליכט געוואָרען דער פּלאַן פֿון דער קאָלאָניזאַציאָנס-בעהערדע אין סאָוויעטען-פֿערבאַנד. אין לויפֿענדען ווירטשאַפֿטליכען יאָהר דאַרף אויף'ן ווייטען מזרח סיביר און טורקעסטאַן זיך בעזעצען 114 טויזענד קאָלאָניסטען אויף אַ שטח פֿון 770 העקטאַר ערד. אין יאָהר 1930 און 1931 דאַרפֿען בעזעצט ווערען 180 טויזענד קאָלאָניסטען אויף 1200 העקטאַר. די קאָלאָניסטען שטאַמען אין דער גרעסטער טייל פֿון אוקראַינאַ און ווייסרוסלאַנד.

ענגלאַנד'ס אונטערהאַנדלונגען מיט עגיפּטען

לאָנדאָן, 16. (אַטע) דער אויסערן-מיניסטער הענדערסאָן וועט אויפֿ'ן היינטיגער אָדער מאָרגענדיגער זיצונג פֿון פּאַרלאַמענט אָפּגעבען אַ דעקלאַראַציע וועגען די אונטערהאַנדלונגען מיט עגיפּטען.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פֿון ענגלישען מי-ניסטעריום-ראַט זענען בעטראַכט געוואָרען די פֿאָ-רערונגען פֿון עגיפּטען וועגען פֿערברייטערען די עגיפּ-טישע אַדמיניסטראַציע אויף'ן שטח פֿון סועצער קאַנאַל. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אין קומענ-דיגען אָפּמאַך מיט עגיפּטען זאָל בעריקזיכטיגט ווערען די זיכערהייט און נייטראַליטעט פֿון סועצ-קאַנאַל.

די פֿאָרערונג פֿון עגיפּטען וועגען אַ בשותּפֿות'-דיגער אַדמיניסטראַציע איבער'ן שטח פֿון סודאַן זאָל נאָר טיילווייז בעריקזיכטיגט ווערען.

דער גורל פֿון די צום טויט=פֿערמשפּט'ע אין א"י

איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם הויז=קאָמיסאַר

לאָנדאָן, 16. (יט"א טעלעגראַפֿיש). אויף דער היינטיגער נאָכמיטאָג-זיצונג פֿון ענגלישען פּאַר-לאַמענט האָבען זיך עטליכע פּאַרלאַמענט-מיטגלי-דער געווענדעט מיט אַנפֿראַגען צו דער רעגירונג, אויף וואָס פֿאַראַ אופֿן זי וויל איינשטעלען פֿרידליכע בעציהונגען אין ארץ־ישראל.

דער אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר ה"ר שילס האָט געענטפֿערט, אַז די רעגירונג מאַכט אַ פּרוב צו געפֿינען אַ וועג פֿון שלום פֿון ביידע צדדים. די אָנרעגונגען פֿון די דעפּוטאַטען קענען נישט זיין בייהילפֿיג אין דאָזיגען פּרוב.

די רעגירונג איז אויך אָנגעפֿרעגט געוואָרען, צי די פּאָליטישע אַרעסטירטע אין די ארץ־ישראל'-דיגע תּפֿיסות זענען געשטיסען געוואָרען פֿאַר פּיה-ר'ען נאָהנגער-שטרייק. ד"ר שילס האָט דאָס אָפּ-געלייקענט. ער האָט אָבער מודה געווען, אַז די פּאָליטישע אַרעסטירטע אין ארץ ישראל געניסען נישט פֿון קיין שום פּריווילעגיעס.

לאָנדאָן, 16. (יט"א טעלעגראַפֿיש). אין משך פֿון דער ווייטערדיגער דעבאַטע אויף דער היינטיגער זיצונג פֿון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט ד"ר שילס זיך אָפּגעזאָגט צו געבען אינפֿאָרמאַציעס וועגען דעם, צי וועט דער הויך-קאָמיסאַר אָנגעהמען שריט נעגען הויפּט-מופֿטי, וועלכער האָט פֿערעפֿענטליכט אַן אויפֿרוף צו פֿערהאַנדלען דעם מאַכמעדאַנישען יום-טוב אין אַ נאַציאָנאַלער טרויער-צוג לכבוד די אַראַ-בישע געפֿאַלענע בעת די ארץ־ישראל געשעהענישען.

ד"ר שילס האָט אויך אָפּגעוואָרפֿען די אָנרעגונג פֿון דעפּ. רושאַנט (קאָנסערוואַטיסט), אַז נעגען הויפּט מופֿטי זאָל פֿערפֿיהרט ווערען אַ דיסציפּלינאַר און געריכטליכע אויספֿאָרשונג אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעריכט פֿון דער אויספֿאָרשונגס-קאָמיסיע, אַז דער הויפּט-מופֿטי קען נישט בעפֿרייט זיין פֿון דער פֿער-אַנטוואָרטליכקייט פֿאַר די אויגוסט-געשעהענישען.

אויף דער וועלכער זיצונג איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אַן אינטערפּעלאַציע וועגען די צום טויט-פֿערמשפּטע פֿאַר די אויגוסט-געשעהענישען אין ארץ־ישראל.

ד"ר שילס האָט ערקלערט, אַז די רעציזיע וועגען די טויט-פֿערמשפּטע איז איבערגעגעבען גע-וואָרען דעם הויך-קאָמיסאַר, ס'וועגען פֿער אַן אַוועל-כע 25 אַראַבער און 1 יוד, ער וועט זיך ביי זיין האַנדלונג ריכטען מיט זאַכליכקייט.

„גראַף צעפּעלין" אויף דער רייזע

סעווילאַ, 16 (ט. או.) „גראַף צעפּעלין" האָט זיך היינט אַראָפּגעלאָזט אין דער שטאָט סע-ווילאַ אין שפּאַניען. דאָס אָנקומען פֿון דער לופֿט-שיף איז ענטוזיאַסטיש בעגריסט געוואָרען דורך צעהנדליגער טויזענדער מענשען.

נאָכמיטאָג איז „גראַף צעפּעלין" אָפּגעפֿלויגען אויף זיין ווייטערדיגע רייזע.

יודיש טעאַטער אין פֿילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פֿון א. בעזמאַן.

גאַסטראָלען פֿון די אַמעריק. סטאַרס אַנאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען
גראַנדיעזער רעליגיעזער קאָנצערט
אין 2 אָפּטיילונגען. אַנאַ יאַקובאָוויטש מיט איהר רייכען רעפּערטואַר.
מיכאַל קליין-לידער; בעזמאַן-ווײַלאַנד-דועטען; באַלבירסקי-פֿאָלקס-לידער; מאַכאַראָווסקי-געזאַנג; י. ראַקאָוו-דעקלאַמאַציע.
אַ גרויסער יודישער קאָנצערט בעאַרבייט פֿון דיריגענט ל. זעלמאַן

שבת, דעם 19-טען, 9 אָוונט
אַנ-סקי=אַקאַדעמיע „דיבוק" דראַמ. לעגענדע אין 3 אַקטען פֿון אַנ-סקי.
ראָלען: לאה-אַנאַ יאַקובאָוויטש; משולח-היימאַן יאַקובאָוויטש; „חנן"-קליין.

זונטאָג, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען די בעליבטע פּיעסע
די רומעניש חתונה דבורה-אַנאַ יאַקובאָוויטש ישראל קיזלער-ה' מ. קליין.

זונטאָג, דעם 20-טען, מאָנטאָג, דעם 21-טען, 9 אַ זייגער אָוונט
היימאַן יאַקובאָוויטש'ס גרויסע אויפֿפֿיהרונג
נייע דעקאָראַציעס — שענע קאָסטיומען — ספּעציעלער באַלעט
„אַמעריקאַנער חתונה"
אין 2 אַקטען מיט פּראָלאָג פֿון ה. יאַקובאָוויטש. ראָל „סאָסעלע"-אַנאַ יאַקובאָוויטש.
ס'איז ספּעציעל אַנגאַזשירט געוואָרן דער בעליבטער אַרטיסט און זינגער מיכאַל קליין

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פּרויען: בעזמאַן, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פֿאָדערמאַן. מענער: אָריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ראַקאָוו.
מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן. בילעטען ביי דער קאַסע פֿון טעאַטער.

אויפֿ'ן פּרעמדען באָדען

איטאַליענישע קאָמוניסטען דערשיסען צוויי איטאַליענישע פֿאַשיסטען

פּאַריז, 16. (טו) מאָנטאָג אין אָוונט איז דאָ פֿאָרגעקומען אין אַ שענק אויפֿ'ן מאַקדאָנאַלד-בולוואַר אַ מחלוקה צווישען 5 איטאַליענישע קאָמוניסטען און 4 איטאַליענישע פֿאַשיסטען.

בעת די פֿאַשיסטען האָבען פֿערלאָזט דעם לאָקאַל און זענען אַרויס אין דרויסען, האָבען די קאָמוניסטען דערשאָסען צוויי פֿון זיי.

איינער פֿון די דערשאָסענע איז אַ פֿאָטער פֿון 8 קינדער.

פּאָליציי האָט איין קאָמוניסט אַרעסטירט.

די סיבה פֿון דעם מאָרד איז נקמה: די דער-שאָסענע האָבען פֿריהער געהערט צום קאָמוניס-טישען לאַגער.

9 דירעקטאָרען פֿון „צענטראָ-סאָיוז" אַרעסטירט אין מאָסקווע

ריגאַ, 16 (ט. או.) פֿון מאָסקווע טיילט מען מיט, אַז דאָרט זענען אַרעסטירט געוואָרען 9 דירעקטאָרען פֿון דעם סאָוויעטישען קאָאָפּעראַטיוו „צענטראָסאָיוז" צוזאַמען מיט'ן הויפּט-דירעקטאָר שקאָלניק. די אַרעסטירטע ווערען בעשולדיגט אין צוגרייטען אַ ווירטשאַפֿטליכע קאָנטער-רעוואָלוציע. שקאָלניק, וועלכער איז אַמאָל געווען אַ רייכער האָלץ-אינדוסטריעלער, ווערט בעשולדיגט אין אָנ-האַלטען בעציהונגען מיט אויסלאַנד. די אַרעסטירטע ווערען געשטעלט פֿאַר'ן העכסטען טריבונאַל.

פּראָצעס געגען 130 סאָוויעטישע בעאַמטע

ריגאַ, 16 (ט. או.) אין כאַרקאָוו האָט זיך אָנגעהויבען אַ גרויסער פּראָצעס געגען 130 בע-אַמטע אין דער סאָוויעטישער פֿאָלקס-אינדוסטרי, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין ווירטשאַפֿטליכער קאָנטער-רעוואָלוציע. אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זיצען אַ רייהע אינזשינירען, העכערע בעאַמטע און אַרבייטער.

אין גיכען הויבען זיך אָן נאָך 3 עהנליכע פּראָצעסען.

טרוקעניש-אומגליק אין דרום-אַפֿריקאַ

ס'פֿאַלען די בהמות ווי פֿליגען

לאָנדאָן, 16. (ספּ. טעל.) לויט מיטטיילונגען פֿון קאַפּשטאָט, הערשט אין דרום-אַפֿריקאַ אַ בע-וואַלדיגע טרוקעניש, אַזוי אַז די פֿאַרמערס האָבען נישט מיט וואָס צו פֿאַשען די בהמות, וועלכע שטאַרבען אויס מאַסענווייז. איינער פֿון די פֿאַרמערס האָט פֿערלוירען אין אַ קורצער צייט 1700 שטיק פֿיה.

די טרוקעניש האָט געבראַכט דערצו, אַז די לייבען פֿערלאָזען די וועלדער און קומען אין די געגענדען, וואָס זענען בעזעצט מיט מענשען.

אָנגענומען דעם פֿראַנצויזישען בודזשעט

פּאַריז, 16 (אַטע) היינט נאָכמיטאָג האָט דער פּאַרלאַמענט ענטגילטיג אָנגענומען דעם ביד-זשעט מיט 450 שטימען געגען 125.

שרעקליכער שטורם-ווינד איבער מאַרסעל

פּאַריז, 16 (אַ.ט.או.) איבער מאַרסעל האָט געבושעוועט אַ שטאַרקער שטורם ווינד, וועל-כער האָט געמאַכט אין דער אומגעגענד און אין האַפֿען גרויסע שאָדענס. אַלע שיפֿען וואָס האָבען געאַנקערט אין האַפֿען זענען שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען.

ווילדע אָנפֿאַלען פֿון סטודענטען אויף יודען אין בוקאַרעשט

בוקאַרעשט (י.ט.א.) „דימינעאַצאַ" טיילט מיט, אַז אין מיטען העלען טאָג האָבען אין צענטר פֿון בוקאַרעשט אייניגע כוליגאַנישע סטודענטען בלוטיג צושלאָגען דעם יודישען סטודענט סאָאָל-סקי סימאָן.

עס זענען אויך פֿערצייכענט געוואָרען 3 אַנדערע פֿאַלען פֿון בלוטיגע אָנפֿאַלען פֿון אַנטי-סעמיטישע סטודענטען אויף יודישע פֿערביי-געהער.

לאדז 17 אפריל 1930

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז 17 אפריל 1930

פראגען
צו דער צייט

אין דער פאליטיק האט זיך גארנישט געבי־טען. אבער פיל זעהר פיל האט זיך געענדערט אין לאנד. נאך די גוטע צייטען פון די גליקליכע נאך־מארקא־קאנקטורען און פערהעלטנישמעסיגען וואויל־שטאנד זענען געקומען כאנערע גאר מאגערע יאה־רען. די קאניונקטורען זענען פערוואנדעלט געווארען אין אש און ס'איז געבליבען א בעאונרוהיגענדער באנקראט־בילאנס, וועלכער זוכט צו טענוויין פער־לאטעם און דאס האפטזעכליך א דאנק דעם, וואס די אלגעמיינע פעראַרימונג האט געווירקט אויף דער פערקלענערונג פון אימפארט; ס'איז געבליבען א שטייער־שרויף, וועלכער דריקט אלץ מעהר ביים קאמפאנימענט פון פערזיכערונגען און ס'וועלען זיין הנחות, און ס'וועט געענדערט ווערען דאס שטייער־סיסטעם. ס'איז געוואקסען דער דלות און די אר־ביטסלאזיגקייט, און דאס גאנצע לאנד איז פער־פאסט געווארען דורך א כוואליע פון פראטעסטען, באנקראטען און גאדווארען. שוין נישט בלויז דער פאנירטער סוחר און פאבריקאנט, נישט בלויז דער פעראַרימטער פויער, נאר אויך די רעגירונגס־פאקטארען האבען צו פיהלען דעם ווירטשאפטלי־כען קריזיס, די באהנען הויבען אן זיך צו בעגרענ־צען, ס'מאכען איינשפארונגען פערשידענע אמטען און ארגאנען, און דא ווערט אין לאנד אלץ שווערער און מיט שטייערען אלץ ערגער. סיי פאר'ן בירגער, סיי פאר די מלוכה־קאסעס.

וואס ווייטער ? צי וועט ווייטער זיין אויף דער הויט פון די בירגער אויסגעשפילט ווע־רען די שאך־פארטיע צווישען רעגירונג און סיים ? וואס וועט דאס ברענגען ? וועט דערפון קלע־נער ווערען די ארבייטסלאזיגקייט ? וועט זיך הויבען דער וואוילשטאנד פון די בירגער ? וועט אויפגע־לעבט ווערען דער אומאַקקאפיטאל, וואס איז אויפגעגעבען דורך די שטייערען ? וועט וואקסען דער צוטרוי צו דער ארדנונג און דער מלוכה מצד די פינאנציעלע פאקטארען און אויסלאנד און זיי וועלען אונז געבען קרעדיטען ?

די סיטואציע ווערט אלץ פאמעלער. דער „אויסשפיל“ מוז קומען — אבער ווען ? וועלען זיין נייע וואהלען ? ס'איז צווייפעל. אפט. מ'דארף צווייפ־לען, צי די רעגירונג וועט זיך רעצידירען פונאנדער־צולאזען איצט דעם סיים און צו בעשטימען נייע וואה־לען. דאס האט געגעבען אנצוהערען דער פרעמיער סלאוועק, ווען ר'האט געזאגט: „פריהער בער־טונג, הערנאך — וואהלען“.

אבער אויך די אפאזיציע איילט זיך נישט צו וואהלען. וואהלען זענען א קאסטבארע זאך, און די לעצטע וואהל־קאמפאניע פון יאהר 1927־28 האט די פארטייען אויסגעשעפט זייערע מאטעריעלע מיטלען, און ס'מוז אוועק א געוויסע צייט ביז די וועלען מאטעריעל קומען צו זיך.

און אפשר פונאנדערלאזען דעם סיים און נישט בעשטימען קיין נייע וואהלען, עווענטועל פרא־קלאמירען א נייע קאנסטיטוציע דאס הייסט דורכ־פיהרען א מלוכה־איבערקערעניש? ביי דער איצטיגער ווירטשאפטליכע סיטואציע וואלט דאס געווען א נעפעהרליכער עקספערימענט פאר דער גאנ־צער מלוכה, און אומיצער וועט זיך דערוועגען א מין שריט אונטערצונעהמען.

אלזא וואס ? מ'דארף אננעהמען, אז די רעגי־רונג וויל איבערווארטען די לאקאלע וואהלען אין קרייזען, וואס דאס העכסטע געריכט האט די פריהערדיגע וואהלען מבטל געמאכט, אויב ס'וועט ארויסווייזען, אז די וואהלען וועלען ווידער ברענגען א נצחון דעם „בעבע“־בלאק, דאן וועט די רעגי־רונג דרייסט פונאנדערלאזען דעם סיים, און בעשטי־מען נייע אלגעמיינע וואהלען.

און אויב די לאקאלע וואהלען וועלען געבען א נעגאטיווען רעזולטאט פאר דער רעגירונג ? דער־מאלט דארף מען אננעהמען, וועט אלץ בלייבען ביים אלטען, ווידער א שאך־פארטיע, ווידער אפלעגען און פאלסען, ווידער ביזורעשט־סעס'ע מיט דעם פרעמיער פארטעל, ווידער אפטימיסטישע סטאטיסטיק, ווידער ארבייטסלאזיגקייט און קריזיס, הבטחות א.א.וו. צי אט דאס לאנד, לאנג אזוי קענען אויסהאלטען?

נ. ד.

נייע אראבישע פראפאגאנדע־צייטשריפט אין גענף

גענף, (י. ט. א.) דא האט אנגעהויבען צו דערשיינען א מאנאט־שריפט אין דער פראנצויזישער שפראך „לא נאשיאן אראב“ אלס דער ארגאן פון דער סיריש־פאלעסטינישער דעלעגאציע ביים פעלקער־בונד. די צייטשריפט ווערט רעדאגירט דורך עמיר שכיב ארסלאן און איכסאן בען על דושאברי, די מיטגלידער פון דער סיריש פאלעסטינישער דעלע־גאציע. דער ערשטער נומער פון דער צייטונג אנטהאלט אן ארטיקעל א. נ. „פאר'ן אפגרונד“, אין וועלכען עס ווערט בעקעמפט די באלפור־דעקלאראציע און ציוניזם. אונטער דער לאזונג „פ״י איז אן אראביש לאנד און וועט בלייבען אראביש.“

די בעראטונגען פון „קאמיטעט געגען פרויען־האנדעל“ ביי'ם פעלקערבונד

די פראגע וועגען „שטילער הופה“ אויף די בעראטונגען

זשענעווע, (יט״א) דא האבען זיך פער־ענדיגט די בעראטונגען פון „קאמיטעט געגען פרויען־האנדעל“ ביים פעלקער־בונד. ה' קאהאן, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער סעסיע אין נאמען פון דער „יודישער געזעלשאפט צום שוץ פון מיידלעך און פרויען אין לאנדאן“, האט אין א געשפרעך מיט׳ן יט״א־פארשטעהער אין זשענעווע, ערקלערט, אז ער איז זעהר צופרידען מיט די רעזולטאטען פון דער היי־יעהריגער סעסיע, דער בעריכט וועגען דער טע־טיגקייט פון דער „יודישער געזעלשאפט“ איז זעהר גוט אויפגענומען געווארען און דער פארזיצער האט בעטאנט די בעדייטונג, וועלכע די ארבייט פון קא־מיטעט האט אין קאמף געגען פרויען־האנדעל, בע־זונדערס אין פוילען און דרום־אמעריקא.

די פראגע וועגען דער „שטילער הופה“ האט ווייטער ערקלערט ה' קאהאן, איז א אויסגעשיאוסען גאנץ אונערווארטעט. זי איז אויפגעהויבען געווארען דורכ׳ן בעלגישען רעגירונגס־פארשטעהער אין צוזאַמענהאנג מיט׳ן בעריכט, וועלכען די ווארשאווער יודי־שע געזעלשאפט האט וועגען דעם צוגעשטעלט דעם פוילישען קאמיטעט און וועלכען עס זעהרט אויפ־מערקזאם געמאכט אויף דער גרויסער געפאהר, וועלכע די ראַזיגע רעליגיעזע פארם פון חתונה־האבען בילדעט מיט זיך, בעזונדערס דערלייכטער־ענדיג די טעטיגקייט פון פרויען־הענדלער.

און א לענגערער און אויספיהרליכער רעדע האט ה' קאהאן קלאר געמאכט די קאמיסיע־מיט־גלידער דאס פראבלעם. ער האט בעטאנט, אז די פראגע איז צוערשט אויפגעהויבען געווארען אין די יודישע קרייזען גופא, אזוי צ.ב. האט זיך זיין געזעל־שאפט בעשעפטיגט מיט דער פראגע נאך אויף דעם צוזאמענפאהר פון יאהר 1910. די פראגע איז אויך בעהאנדעלט געווארען דורכ'ן צוזאמענפאהר פון די ארטאדאקסישע רבנים, וואס איז פארגעקומען אין יאהר 1929 אין ווין, און זאנו די רבנים האבען ארויסגעוויזען א גרויסען פערשטענדניש פאר דער פראגע און דער וואונש צו געפינען א תרופה. ה' קאהאן האלט אויך, אז מען דארף נישט איבער־טרייבען די צאהל פון פאלען, וואס זענען פארגע־קומען. דער וועג זיי אזוי צו קעמפען געגען גער־פאהר קען, פערשטעהט זיך, נישט בעשטעהען אין פערבייטען די רעליגיעזע פארם פון חתונה האבען. נאר אין איינפיהרען פאראלעל און צוגלייך מיט דער רעליגיעזער חתונה די ציווילע. די אבליגאטארישע צוואנגס־רעגיסטראציע פון יעדער רעליגיעזער חתונה איז דער בעסטער מיטעל. עס איז רעריפעט אויסגעדריקט געווארען די האפנונג אז אין רער געוועזבונג פון פערשידענע לענדער, וועלע איינ־געפיהרט ווערען די דאזיגע גלייכצייטיגע רעליגיעזע און ציווילע חתונות ווי זיי עקזיסטירען צ.ב. אין ענגלאנד. די ערקלערונגען פון ה' קאהאן זענען זעהר פריינדליך אויסגעהערט געווארען פון קאמיטעט.

און די בעריכטען פון די רעגירונגען וי אויך פון די פריוואטע ארגאניזאציעס, וועלכע זענען צו־געשטעלט געווארען אויף דער דאזיגער סעסיע, ווערט אויך אין פערשידענע ערטער דערמאהנט די טעט־טיגקייט פון די יודישע פרויען־הענדלער.

א חוץ די פראגע פון פרויען־האנדעל האט די קאמיסיע זיך אויך בעשעפטיגט מיט דער פראגע וועגען פערמאכען די „בתי זונות“ וועגען קאמף געגען אונמאראלישע פובליקאציעס, שוץ פון פרוי־ען, וועלכע ווערען אנגאזשירט אין אויסלאנד, אלס ארטיסטינס און א רייהע אנדערע פראגען, אויך ביי דער בעהאנדלונג פון די דאזיגע פראגען האט ה' קאהאן גענומען אן אקטיווען אנטייל.

די רעוויזיאניסטען פאדערען א קעניגליכע קאמיסיע

אויסצופארשען די געשעהענישען אין ארץ־ישראל

לאנדאן (יט״א) דא איז פארגעקומען א פרעסע־קאנפערענץ צונויפגערופען דורך די ציוני־סטען־רעוויזיאניסטען, אויף וועלכער ה' ב. גראסמאן, האט צ.ז. אנדערען ערקלערט פאל־גענדעס: די יודען דארפען נישט אונטערשעצען די ווירקונג פון בעריכט פון דער בריטישער אויספאר־שונגס־קאמיסיע, מען מוז אנגרייפען דעם בעריכט אין אלע שוואכע פונקטען, מען דארף זירקען מיט אלע מיטלען, אז עס זאל ארויסגעשיקט ווערען קיין ארץ־ישראל א קעניגליכע קאמיסיע, כדי פעסט־צושטעלען די ריכטליניעס פון דער א״י־פאליטיק. מען דארף אויך אויסווירקען די פערעפענטליכונג פון די פערטרויליכע עדות־ערקלערונגען פאר דער שאו קאמיסיע. די אויספארשונגס־קאמיסיע, וועלכע האט ווייט איבערגעשריטען א הרע קאמפעטענצען, בעפאסענדיג זיך מיט העכערער פאליטיק, האט אבער נישט געהאלטען פאר נויטיג פעסטצושטעלען די קוועלען פון געוועהר, הגם עס איז בעקאנט אז עס איז געבראכט געווארען בעת די אונרוהען פיל געוועהר פון עבר־הירדן, די קאמיסיע האט אויך נישט אויסגעפארשט די רעליגיעזע און אויסער־פאליטישע אינטריגעס, ה' גראסמאן האט פערענדיגט זיי־נע אויספיהרונגען מיט א פארערונג צו שאפען א שטארקע קערפערשאפט כדי דורכצופיהרען דעם פאליטישען ציוניזם אין גייסט פון דער יודישער מלוכה.

בעסער מיט אפאר קלויזן ווענגער

איידער די מאכט פון שווארץ־מאה'ניק יעוולאגי

(קארעספאנדענץ פון מאסקווע)

פון ב. סמאלאר.

— א מאדנע פאלק דאס יודישע, — זאגט צו מיר אונטערוועגס איינער פון די אמעריקא־נער קארעספאנדענטען, — אן עגערגיש פאלק און א קלוג פאלק.

עס געפעלט איהם, דעם דאזיגען קריסטלי־כען קארעספאנדענט, די מעשה, וואס ארום דעם ארעסט פון די רבנים אין מינסק איז געווארען אויף דער וועלט א.א. טומעל.

— גיט א קוק, — זאגט ער צו מיר, — אט האט מען ארעסטירט צענדליגער גלחים, נו, איז ווער און אין אויסלאנד האט זיך אומגעקוקט אויף זייער ארעסט, די סאוויעטישע מאכט האט זיך אבער בלויז גערארפט פערטשעפען מיט א פאר רבנים און דער געוואלט און דערנאנגען אויש ביז צום אמע־ריקאנער קאנגרעס.

ער ווייסט נישט, דער קריסטליכער פריינד מיינער, אז „הקול קול יעקב“ איז א יודישער ספעציאליטעט. אפשרייען זאכען, מאכען א געשריי, אז די וועלט זאל הערען, — אין דעם קאן זיך קיינער מיט יודען נישט פערגלייכען.

פונדעסטוועגען איז דער געשריי ארום די מינסקער רבנים געווען א היבש ביסעל איבערטרי־בען. צו ווייט איז מען מיט דעם דאזיגען געשריי געגאנגען. צו פיל האבען געוויסע רעליגיעזע אר־גאניזאציעס און יודישע רעליגיעזע טוער אויסגענוצט די מעשה מינסק, כדי צו שלאגען קאפיטאל פאר זאכען, וואס האבען גארנישט צו טון מיט די רבנים, וואס זענען ארעסטירט געווארען.

קיין שום גייסטליכער פון קיין שום רעליגיע איז נאך אין ראטען־פערבאנד קיינמאל נישט פער־אורטיילט געווארען צום טויט. און ווען פון ווילנע האט מען צעפויקט איבער דער וועלט, אז מען האט פעראורטיילט די מינסקער רבנים אויף טויט־שטראף, איז עס געווים נישט מעהר ווי א אר־בערגעטריבענע פאלשע אינפארמאציע. אבער ווען דאפאי ווין, אדער אנדערע אין אמעריקא, האבען זיך אנגעכאפט אין דער דאזיגער ווילנער נייעס דאן איז עס שוין געווען מעהר ווי זיך אנכאפען אין פאלשער אינפארמאציע; דאן איז עס געווען א ביזוויליגע אויסנוצען נישט קיין קאנטראלירטע איבערגעטריבענע ידיעה, פאר צוועקען, וואס גיי־הען א היבש ביסעל אוועק און א זייט פון העלפען יענע, וועלכע זענען געזעסען ארעסטירט אין מינסק.

די יודען אין מאסקווע, ווי אויך די יודען אין מינסק כאטש עס האט זיי הנאה געטון, וואס די וועלט נעמט זיך אן פאר יודישע רבנים, האט עס זיי אבער היבשלעך געארט, וואס ערגעץ־וואו, אין אמעריקא, צי אין ווארשא טרייבט מען איבער דעם גאנצען ענין. עס איז זיי געווען היבש־לעך פריקרע צו הערען, אז אין וואשינגטאן האלט מען די מינסקער רבנים פאר דערשאסענע, און אין דער צייט, מען זאל מינסק האבען אלע געוואוסט מען זאל נאך א טאג און נאך א טאג און מען וועט די רבנים בעפרייען.

טעלעגראפירט זיי קיין אמעריקא, אז זיי זאל־לען דארטען נישט איבערטרייבען די זאך, — האבען מינסקער טוער זיך ביי מיר געבעטען דורך לאנג־דינסטאנץ־טעלעפאן, — זאגט זיי, אז דאס איבערטרייבען קאן אונז, די פעראינטערעסירטע, ברענגען מעהר שאדען ווי נוצען.

איך האב זיי געפאלגט און האב טעלעגרא־פירט, אבער בשעת מעשה האב איך היבשלעך געצווייפעלט צי וועט א.א. טעלעגראמע ווירקלעך האבען די געהעריגע ווירקונג, איך קען דאך מיי־נע אמעריקאנער, ווייס איך דאך, וואס עס מיינט פאר געוויסע עלעמענטען איז דעם אמעריקאנער יודישען לעבען צו קריגען אנ'אטוט, מיט וועל־כער מען זאל קענען פיהרען הויך־פאליטיק. ווער פון די דאזיגע עלעמענטען וועט זיך רעכענען, צי מינסקער יודען ווילען יא, צי זיי ווילען נישט, מען זאל גרייזשלעפען סענאטאר בארא איז דעם ענין? ווער וועט עס נעמען אזוי אכט, וואס מינסק וויל נישט ליידען למאי מען קלאפט אין די טאצען וועגען זאכען, וואס עס איז געווינטער צו הערלערי־גען זיי אי איינליינען וועלטען?

האבען די מינסקער רבנים אונטערגעשרי־בען דעם נאוופרוף זייערע לויט זייער איינענעם ווילען, אדער זי האט מען זיי געצוואונגען דעם דאזיגען אויפרוף אונטערצושרייבען?

א סך וועלען זיך רעכען, אז די רבנים האבען געקויפט זייער פרייהייט פאר דעם אויפרוף, וואס זיי האבען אונטערגעשריבען.

יענע, וואס וועלען אזוי רעכען אדער וואס האבען אזוי גערעכנט, ווען דער אויפרוף איז פער־עפענטליכט געווארען, — יענע מאכען א טעות. און פאר איינוועגס בעליידיגען זיי אויך די רבנים, שטעלענדיג אונטער א פראגע־צייכען זייער גרייט־קייט צו מקריב זיין זיך פאר דער יודישער רעלי־גיע.

עס איז קיין פראגע נישט, אז די איניציאטיווע פון ארויסלאזען א.א. אויפרוף שטאמט נישט פון די רבנים גופא; מען האט עס זיי פארגעשלאגען צו טון.

אבער עס איז אויך קיין פראגע נישט, אז מען די רבנים זאלען נישט געווען וועלען מיט זיי־ער איינענעם ווילען אונטערשרייבען א.א. אויפרוף, וואלט מען זיי מיט קיינע מיטלען נישט געקאנט צווינגען דאס צו טון. נאכמעהר, — אין אויסלאנד מען מען וועגען דעם וויסען, — די פיהרענדיגע קאמוניסטישע קרייזען און יענע, וואס האבען א דעה אין דער קאמוניסטישער פארטיי, זיי זענען נישט זעהר צופרידען מיט דעם אינהאלט פון דעם אויפ־רוף, וואס די מינסקער רבנים האבען ארויסגע־לאזט. און פארוואס זאלען זיי זיין צופרידען? פאר־גען דען נישט די רבנים אין זייער אויפרוף, אז א צאהל רעליגיעזע טוער זענען געמשפט געווא־רען אין די סאוויעטישע געריכטען? דערצעהלען זיי דען נישט, אז דער משפט איבער די בעפרייטע רבנים איז נאך נישט פארגעקומען און וועט ערשט דארפען פארקומען ?

פערשטעהט זיך, אז דער עצם ענין פון ארויס־לאזען א.א. אויפרוף איז נישט זעהר צום הארצען קיינעם פון די רבנים אין סאוויעטען־פערבאנד. אבער קיין איינציגער רב אין רוסלאנד וואלט זיך פונדעסטוועגען נישט אפגעזאגט פון צו געבען זיין חתימה אונטער אנ'אויפרוף מיט א.א. אינהאלט ווי דער מינסקער. יעדער רב וואלט עס געטון מיט א ריינעם געוויסען, ער וואלט עס געטון דערפאר, ווייל די פאקטען אין דעם אויפרוף זענען אבסאלוט ריכטיגע, און ווייל דעם, אז דאס רוסישע יודענטום וויל בעסער האבען מיט א פאר שולען ווינציגער, איידער צו האבען ביי דער מאכט דעם שווארץ־מאה'ניגען גלחים־פיהרער יעוולאגי — מען זאגט דעם צווייפעלט אויך קיינער נישט אין סאוויעטען־פערבאנד.

דער רב און דער יודישער כלי־קודש'ניק אין סאוויעטען־פערבאנד ליידען א היבש ביסעל, דאס איז אמת. עס איז אבער אויך אמת, אז אונטער די אלע ליידען, ווען מען זאל דעם דורכשניטליכען רב א פראגע טון, צי וואלט ער בעסער וועלען די סאוויעטישע מאכט, אדער די מאכט פון גלח יעוולאגי, וועט ער קיין איין מינוט נישט קלערען און וועט ענטפערען:

— אונטער דער סאוויעטישער מאכט איז אונז היבשלעך ביטער. מען האלט אונז פאר „לישענ־צעם“. מען ווארפט אונז ארויס פון אונזערע דירות, מען פערמאכט אונזערע שולען, מען שניידט אונז אפ אלע וועגען צו קענען זיך בעזעצען אויף לאנד. מע גיט אונז נישט קיין ברויט־קארטלעך, מען פעראורטיילט אונז צום אונטערגאנג, אונז און בלויז אונז. וויפיל אבער טייכען בלוט נישט בלויז פון רבנים. נאר פון טויזענדער יודען פון א גאנצען יאהר, וועלע זיך גיסען זען אנ'אנדער מאכט וועט קומען אויפ'ן ארט פון דער סאוויעטישער? (יט״א)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 17 יט ניסן תר"ץ

אפריל

זון-אויפגאנג 4.49

זון-אונטערגאנג 6.26

פון האנדעלס-געריכט

אויף דער לעצטער סעסיע פונ'ם האנדעלס-געריכט איז בעהאנדעלט געוואָרען די פראגע וועגן פראלאנגירען די אויסצאהלונגען פון די פירמע „לעדער און מ. הייכאן" און „אינגאצי הייכאן און שותפים" די גרעסערע פירמע „לעדער און הייכאן" פארבעריי און אפרעטור זאקאנטנא 12/16 עקזיסטירט פונ'ם 1896. די פירמע ווערט גערעכענט פאר איינער פון די גרויסע פירמעס אין לאדז און איז געווען בעוואוסט אלס פינקטליכע און רעעלע פירמע. די פירמע איז פערברייטערט און בענייט געוואָרען אין יאהר 1928 און דאס האט געקאסט 4,000,000 זל. די ראזיגע אינוועסטיציע האט אוועקגעשטעלט די אונטערנעהמונג אויף נאר א בעדייטענדער טעכנישער הויך, עס האט אבער פערברויכט גרויסע אומזיסטיגע קאפיטאלען און פערגרעסערט די חובות פונקט ערב דעם קריזיס. דער בילאנס איז געשלאסען אויף דער סומע 9,700,000 זל. דאס אונבעוועגליכע פערמעגען פון דער אונטערנעהמונג בעטרעפט 2,800,000 זלאטעס. מאשינען 3,100,000 דער אקטיוו בעטרעפט אין אלגעמיין 6,500,000 דערפון בעזיצט די אונטערנעהמונג איינענעם קאפיטאל 2,600,000 זל. די קורץ-טערמיניגע פערפליכטונגען בעטרעפען 6,700,000 דערפון אקצעפטען 5,200,000 זלאטעס אקטיווע פליסיגע און האלב פליסיגע בעטרעפען 2,800,000 זלאטעס. צוליב דעם וואס דער איינענער קאפיטאל פון דער פירמע בעטרעפט כמעט 25 פראצענט פונ'ם בילאנס שטעלט זיך די אלגעמיינע סיטואציע פון דער פירמע פאר נישט שלעכט און די סאנאציע פון דער פירמע שטעלט זיך פאר פאר גאנץ מעגליך. דאס געריכט האט דעריבער ערטיילט דער פירמע א פראלאנגאציע ביז 15. יולי. סיי די שותפים פון דער ראיינער פירמע, אלס ריכטער קאמיסאר איז בעשטימט האנדעלס ריכטער וולאדיסלאוו נאוראצקי און אלס אויפזיכטער אדוואקאט מאשקאווסקי און דירעקטאר גערשאווסקי פיעטריקאווער 73.

*

די פירמע „אינגאצי הייכאן" בקרובטע מיט דער אויבענדערמאנטער פירמע, עקזיסטירט פון יאהר 1925, שפינעריי און וועבעריי, קאנטנא 3. פאבריקס לאגער מאניושקי 3. דער בילאנס איז געשלאסען אויף דער סומע 2,600,000 זל. איז נאר אויף א קלענער סומע פערקלענערט געוואָרען דורך די עקספערטען אויף 2,400,000 זלאטעס איינענער קאפיטאל אין דער אונטערנעהמונג בעטרעפט 25 פראצ. פונ'ם אלגעמיינעם בילאנס ר. ת. 5,50,000 ער רעכענט אינגאנצען די ווערט פון די מאשינען וועלכע זיינען געשאצט 4,75,000 זלאטעס קורץ-טערמיניגע פערפליכטונגען בעטרעפען 1,200,000 זלאטע און ווערען אינגאנצען גערעקט דורך האלב-פליסיגע פאזיציעס. דאס געריכט האט ערטיילט די פירמע א פראלאנגאציע ביז 15. יולי אלס געריכטס-אויפזעהער זיינען בעשטימט אדוואקאט ראבראניצקי און דער סוחר הענריך וויים — אנדושעווא 22.

*

די פירמע מעכאנישע פארבעריי פון שטריקפ „אינגאצי ניקעל" האט אריינגעטראגען א בקשה וועגען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. די אונטערנעהמונג געפינט זיך אויף זאכארניא 16, עקזיסטירט 5 יאהר, און שטעהט אויף א בעדייטענדער טעכנישער הויך, זי פערמאגט מאשינען פונ'ם מאדעל 1929 די ווערט פון די מאשינען בעטרעפען 5,20,000 זלאטעס, די אקטיווען וועלכע עס איז לייכט צו ליקווידירען בעטרעפען 200,000 זלאטעס, די בילאנס סומע בעטרעפט 850,000 זלאטעס.

טראמוואי איבערגעפאהרען א 10-יעהריג יודיש מיידעלע אויף טויט

(—) אויף עק קילינסקיעגא און צעגעלניאנע איז נעכטען געשעהען א שוידערליכער פאל, וועלכער האט געקאסט דאס לעבען פון דער 10-יעהריגער פעריל רויזע וויינשטיין.

אויפ'ן דערמאנטען ארט שטעהט מיט א שטענדער צייטונגען דער צייטונגס-פערשפרייטער וויינשטיין. צו איהם איז געקומען זיין 10-יעהריג מיידעלע פעריל רויזע. אין א געוויסען מאמענט האט דאס מיידעלע געוואלט אריבערלויפען איבער דער גאס, אין דעם אויגענבליק איז אנגעקומען דער טראמוואי נומער 14, דאס מיידעלע האט נישט בעוויזען אריבערצולויפען איבער דער גאס און איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון טראמוואי. אין גאס איז געווארען א שרעקליכער טומעל און ס'האט געדויערט א לענגערע צייט ביז מ'האט דעם קרבן ארויסבעקומען פון אונטער די רעדער, ליידער האט מען שוין פון דארט ארויסגענומען א טויט-קערפערל. דער דאקטאר פון דער פאגאטאוויע האט מעהר נישט געהאט, וואס צו טון. די מטה פון חסד-של אמת האט דעם טראגישען קרבן אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום, פון וואנען ס'וועט היינט פארקומען די לויה.

ארעסטירט אנ'ענטלאפענעם מערדער

(2) מיט א חודש צוריק האבען מיר געמאלדען וועגען דעם געהיימניספולען מארד פון א געוויסען יוזעף מאי (פאנארסקא 125).

די פרטים פון דעם ראזיגען מארד זיינען פאלגענדע:

דעם 14. מערץ איז יוזעף מאי אין דער געזעלשאפט פון זיינס א בעקאנטע אננא קרעמפינסקא געגאנגען אהיים.

אויף רוג וויעושבאווא און ציגעל גאס זיינען פונ'ם שענקעל ארויסגעגאנגען צוויי שכורים און די קרעמפינסקא א.א שטויס געגעבען, אז זי איז אריינגעפאלען אין רינשטאק. מאי האט גענומען זיין בעגלייטערין און שוין די צוויי שכורים האבען זיך געווארפען אויף איהם און גענומען איהם שלאגען מאי האט דערפיהלט, אז ער וועט די אנפאלער נישט קענען כאפען און זיך געלאזט אנטלויפען אויף דער וויעושבאווא. די אנפאלער האבען איהם דעריאגט לעבען הויז נומער 18 און מיט מעסערס איהם געמאכט וואונדען אין קאפ און אין ברוסט. מאי איז דעם זעלבען טאג געשטארבען, די פאליציישע אויספארשונג האט צו גארנישט געבראכט. ערשט דעם 31. מערץ, ווען א געהיים-אגענט האט דערזעהען אויף רוג ראקיצינער און נאווא דעם באנדיט טראפאלסקי, וועלכער האט אויפגעפיהרט דעם באנדיטען-אנפאל אויף דער פירמע בר. מאוור (פאלודניאווא גאס), האט מען זיך דערוויסט אויך די פרטים וועגען דעם מארד פון מאיען. דער שטערבליך-פערוואונדעטער טראפאלסקי האט פאר'ן טויט זיך מודה געווען, אז דאס האט ער דערהרגעט מאיען. ער האט אויך אנגעוויזען, אז דער צווייטער מיט איהם איז געווען יאן קרייטער (ניסקא 5/7) קרייטערן האט זיך נישט באלד איינגעגעבען צו ארעסטירען, ווייל ער איז בעצייטענס נעלם געווארען. די פאליציי האט נאך איהם ארויסגעשיקט פלוגבריף. נעכטען איז אבער קרייטער, מיינענדיג, אז די פאליציי זוכט איהם שוין נישט, צוריקגעקומען קיין לאדז. מען האט איהם בעמערקט און ארעסטירט.

ערב א נייעם פראצעס וועגען דער פאבאר-אפערע

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט דער פראקוראר פונ'ם 4. רעוויר קאוואלסקי פערענדיגט דעם בעשולדיגונגס-אקט נעגען די פערזאנען, וועלכע זיינען פערמישט אין די פאבאר-אפערע, דער בעשולדיגונגס אקט פערנעהמט 52 זייטען פון מאשין שריפט. אויף דער בעשולדיגונגס-באנק וועלען זיצען אלע צוזאמען: אסקאר האובע, הענריק אראלף האובע טעאדאר שטייגערט, זיינוועל לענגא, שלמה מילשטיין, יוליוש עלסנער (פאטער) און יוליוש עלסנער (זהן) מאריא קאנטשאקאווסקא (מאיאר וואלאשינאווסקים כלה) מאקסימיליאן סערעיסקי, סאמועל סערעיסקי און הודעס בענטשקאווסקא. דער פראצעס וועט ווא ררי שיינליך דויערען א צוויי וואכען.

א חוץ דעם דערוויסען מיר זיך נאך וועגען אנ'אינטערעסאנטען פרט: דער אויספארשונגס-ריכטער פון 4. רעוויר ה' מאגרער האט אנולירט די אויספארשונג נעגען די פערדעכטיגטע „מאכערס" מירא מיינינא ה. ישראל יצחק בערגמאן, גענען פאר-באר-פערפליכטעטע מרדכי שלמה פריים, אהרן גאלדבערג, שלמה גאלדבערג, ישראל רעכטמאן, עדוארד העכטקאפ, אברהם ראבינאוויטש און זיסמאן ראבעצקי.

פערצווייפעלטע פרוי בעגעהט א טראגישען זעלבסטמארד

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך אויף אגראדאווע 24 ביי דער פאמיליע שטענצעל אפגעשפילט פאלגענדע בלוטיגע טראגעדיע:

צווישען פרוי און מאן שטענצעל האט נישט געהערשט קיין שלום כמעט פון ערשטען טאג נאך דער חתונה. עס פלעגען אפט ארויסקומען קריגעריייען און געשלעגען. מיט א פאר טעג צוריק האט די פרוי שטענצעל אינגאנצען פערלאזט די וואוינונג און ערגעץ פערשוואונדען. נעכטען האט זי זיך אבער צוריקגעקעהרט. דער מאן האט איהר פארגעווארפען, אז זי פיהרט זיך אויף אונמאראליש. ווען די פרוי שטענצעל איז געבליבען אליין אין צימער, האט זי ארויסגענומען דאס ראזירמעסער און זיך אויפגעשניטען די אדערן פון ביידע הענט, אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון קרייז-שפיטאל

(2) די ערעפנונג פונ'ם קרייז-שפיטאל אויף זאגאיניקאווא איז בעשטימט אויפ'ן 27-טען ר. ח. אלס הויפט-דירעקטאר און אדמיניסטראטאר פון דער כירורגישער אפטיילונג איז בעשטימט געווארען דאקטאר טאמאשעוויטש, ביז איצטיגער הויפט-דירעקטאר פונ'ם קרייז-פערבאנד פון די קראנקען-קאסעס.

די 13-טע יאהר-צייט פון דר. זאמענהאף

(ל) מאנטאג אוונט איז פארגעקומען אין לאקאל פון עספעראנטא-פעראיין, פאלודניאווא 3 א טרויער-אקאדעמיע געווידמעט דעם אנדענק פון ד"ר זאמענהאף דעם שעפער פון עספעראנטא. ה' ד"ר העלמאן ערעפענט די טרויער-אקאדעמיע. ד"ר מענדרקיעוויטש האט א"י א לענגערע רעדע וויסענשאפטליך אנאליזירט ד"ר זאמענהאפ'ס געדאנקען און אידעען. נאך דער רעדע פון ה' לורזעראוויטש רעציטירט ה' ש. קאמינער דעם עספעראנטיסטיש הימן, ה' א. גלאזער רעציטירט אייעסקיס טרויער מארש איבערזעצט פון פ. הוללער אין עספעראנטא, ביים אקאמפאניאמענט פון פרל. מייסטערמאן.

פרל. האנקא — האמאנקיעוויטש שפילט א פרעלודיום פון ראכמאנינאוו, און שאפענ'ס 22-טער מאזורעק. ה' ש. קאמינער רעציטירט אין עספעראנטא א ליד געווידמעט ד"ר זאמענהאף פונ'ם פעליקס הוללער. אונטער קלאנגען פונ'ם עספעראנטיסטישען הימן איז די פייערונג געשלאסען געווארען.

ארבייטסלאזע ביי'ם שטאט-פרעזידענט

וועגען ווינטער-אונטערשטיצונגען

נעכטען האט דער שטאט-פרעזידענט זשעמזשיצקי אויפגענומען א דעלעגאציע פון ארבייטסלאזע, פאר וועלכע ס'איז אפגעשטעלט געווארען דאס אויסצאהלען די ווינטער-אונטערשטיצונגען.

די דעלעגאציע האט אנגעוויזען דעם שטאט-פרעזידענט אויף דער שרעקליכער לאגע, אין וועלכער די ארבייטסלאזע געפינען זיך און געבעטען, אז די אונטערשטיצונגען זאלען אויסגעצאהלט ווערען.

דער שטאט-פרעזידענט האט געענטפערט דער דעלעגאציע, אז די שטאט-פערוואלטונג קען גארנישט טאן אזוי ווי אלעס ווענדט זיך אין דער מלוכה'שער קאסע, און אז ער וועט אינטערווענירען.

פרעזידענט זשעמיענצקי האט מאקע באלד זיך פארשטענדיגט מיט דער וואיעוואדשאפט און גלייכצייטיג ארויסגעשיקט א דעפעשע צום ארבייטס-מיניסטער, אז צוליב דער שלעכטער לאגע, זאל די ארבייטסלאזע אויסגעצאהלט ווערען די שטיצע.

די קראנקען-קאסע אין די חגאות-טעג

אין די חגאות-טעג וועט די קראנקען-קאסע זיין טעטיג אויף אזא אופן:

דעם 18-טען און 19-טען (וויעלקי פיאנטעק און וויעלקא סאבאטא), וועלען אלע אמבולאנסען געשלאסען ווערען 12 פארמיטאג. בלויז די אפטייקען וועלען ערשט געשלאסען ווערען נאכדעם, ווי ס'וועלען אויסגעפערטיגט ווערען אלע רעצעפטען.

די ראיאן-דאקטוירים וועלען ערלעדיגען די וויזיטען, וועלכע זיינען בעשטעלט-געווארען ביז 12 פארמיטאג.

דעם 21-סטען (2-טער טאג חגא) וועלען פון 9 פריה ביז 12 מיטאג דיזשורירען דאקטוירים, וועלכע וועלען אננעהמען וויזיטען צו געפעהרליך-קראנקע. אין דעם טאג וועלען די רעצעפטען אויסגעגעבען ווערען צו פריוואטע אפטייקען.

די קר.-קאסע פאנאמאוויע וועט אין די חגא-טעג טעטיג זיין נארמאל.

טרינקט נור כשר'ען ווין „באראן" מעבדיל בארנשטייב'ס

מען מוז ריינהאלטען די גאסען

(ב) דער שטעטישער סטאראסטע דיכדאלעוויטש האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וועגען ריין האלטען די גאסען און די טראטואַרען. לויט דער דאזיגער פעראָרדנונג זאלען די טראטואַרען בעגאסען ווערען איין מאל אין טאג, צווישען 6—7 א זייגער אין דערפריה און די גאסען 3 מאל א טאג: צווישען 6—7, 11—12 און 5—6 א זייגער.

א בעטלער — א גנב

(ב) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין שטעטישען געריכט איז נעכטען געזעסען א געוויסער יוזעף שוויסטאק, א פראפעסיאנעלער בעטלער, וועלכער האט זיך אויך נישט געשעמט מיט א גנבה'לע, ווען עס האט זיך געלאזט. ווען ער האט ביי א געוויסען סטאניסלאוו טשעשלאק (דאלגא 22) בעט'ן בעטען א נדבה, ארויסגעגנב'עט א פאלטען און שיך — האט מען איהם ארעסטירט. ביי דעם בעטלער האט מען געפונען א היבש ביסעל געלד, וועלכעס ער האט — ווי ער האט ערקלערט — געזאמעלט פון נדבות.

דער בעטלער-גנב האט בעקומען א חודש טורמע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

וואיטיצקי (נאפיורקאווסקא 27), וו. דאניעלעצקי (פיעטריקאווער 127), איילניצקי און צימער (וואלטשאנסקא 37), לייבוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

1-טער קלאנג-פילם-טעאטער אין לאדז „SPLENDID" אויף די אפאראטען „Western-Electric"

לעצטע עטליכע טעג!

Al Jolson

אלס דזשאזבאנד-זינגער

אל דזשאלסאן פיהרט אויס כל נדרי.

פרייזען פון די פלעצער: 1, 2 און 3 זל.

אנהויב פון די סעאנסען: 6, 8 און 10 א זייגער אין אוונט.

טרינקט נור כשר'ען ווין „באראן" מעבדיל בארנשטייב'ס

אונזער געזעצגעבונג וועגען אורלויב פאַר אַרבייטער און אַנגעשטעלטע

אײנע פון די וויכטיגסטע ריננען אין דער קייט פון די שוין ביי אונז אין פוילען איינגעפירטע אַר־בייטס־שוץ געזעצן איז אָהן א צווייפעל דער אוס־טאַוו פון 16. מאַי 1922 וועגען אפרוה־אורלויב.

דער דאָזיגער רעכט פונקט ווי אַלע אַנדערע רעפאָרמען אויפן געביט פון דער אַזוי גערופענער אַרבייטס־געזעצגעבונג, איז א ממשותדיגע טובה נישט נאָר בלויז פאַר די דירעקטע פּעראינטערע־סירטע אַרבייטער, נאָר און נישט קיין קלענערע מאָס אויך פאַר די אונטערנעהמער; דעסגלייכען אויך די אַרבייטס־שוץ און די אינטערעסע־רינגע פון דער מלוכה און געזעלשאַפט.

און וויַרקליך, די פּראָדוקטיוויטעט פון אַן אויס־גערוהטען, ... צופרידענעם און אויף אַלע פאַלען פערזיכערטען אַרבייטער איז בעדייטענד גרע־סער ווי אין איכות, סיי אין כמות ווי די שאַפונגס־פעהיגקייט פון א פערהאַרעוועטען, ערשעפּטען נישט הערעסענעם, פערביטערטען און שוואַכען אַרבייטער.

דאָסועלבע איז אויך נוגע א מלוכה: אויב די בעציהט זיך צו אַרבייטער, ווי צו א גלייכבערעכ־טיגטען בירגער און וויזט אַלעמאָל אַרויס א נעהער־ריגע פערשטענדניש לגבי זיינע בעדערפענישען, רופט זי אין איהם דערמיט אַרויס א געפיהל פון רעס־פּעקט פאַר די עקזיסטירענדע געזעצען און דער־וועקט אין איהם אויך גלייכצייטיג א געוויסען צו־טרוי צו איהרע איינריכטונגען. וויבאלד אָז ווערען טאַקע א שפּאַר ביספּיל אפּגעטעפּט די צוגעשפּיצ־טע קלאַסען־געגענזאַצען, און די געזעלשאַפט קאָן דעריבער מעהר ענערגיע פערווענדען פאַר פּראָדוק־טיוו־שעפערישע אַרבייט.

געוויס איז דאָס פערזיכערונגס־וועזען אין ער־גיץ נאָך נישט אויסגעשטעלט אויף דער הויכקייט, ווי דער אַרבייטער־קלאַס וואָלט זיך דאָס געוואונשען. אויך ביי אונז אין פוילען איז דער אַרבייטס־שוץ נאָך ווייט פון פערפולקאָמענהייט און אפילו אויך פון דער מדרגה וועלכע ער האָט שוין דערגרייכט אין אַנדערע מערב־אייראָפּעאישע לענדער.

קודם־כל נעהמט דער אַרבייטס־שוץ ביי אונז נאָך נישט אַרום אַלע אויף דער ברייטער וועלט שוין אָנגענומענע פאָרמען; ער בעשווערט צופיל די פּערזענליכע; זיינע לייסטונגען זענען צופיל בעגרע־נעצט; ער דיפערענצירט די אַרבייטער אויף פּוישע און גייסטיגע, פערשטעלענדיג בעדייטענד די רעכט פון די ערשטע אין פערגלייך אפילו מיט די געגענ־זייטיגע רעכט פון די לעצטע, נישט רעדענדיג שוין דערפון, וואָס דאָס גאַנצע אַרבייטס־פערזיכערונגס־וועזען איז מיט קליינע אויסנאַהמען נישט דעמאָ־קראַטיזירט; בעזונדער אָבער בעוואָלהט ער הגם אונדירעקט די יודישע אַרבייטער.

אין אַנגעוויזענעם גייסט איז טאַקע קאָנסטרו־אירט דער רעכט וועגען אורלויבען.

לויט'ן הערמאַהנטען דעקרעט האָבען דאָס רעכט אויף א געצאַהלטען אפּרוה־אורלויב מינ־דעסטענס 1 מאָל אין משך פון א קאַלענדאַר־יאָהר אַלע גערופענע, רעגולער־בעשעפטיגטע אַרבייטער פיזישע פּונקט ווי גייסטיגע און דעסגלייכען אויך לערן־יונגלעך און פּראַקטיקאַנטען.

ס'איז אָבער פערהאַן א געוויסער אונטערשייד צווישען די אויסגערעכנטע קאַטעגאָריעס אַנגע־שטעלטע אין פּרט פון נויטיגען סטאַזש בכדי צו בע־קומען אַן אורלויב און פון דויער פון אַזא אורלויב.

און וויַרקליך — א פיזישער אַרבייטער און אויך א לערן־יונגעל ווערט בערעכטיגט אויף אַן אורלויב ערשט נאָך 1 יאָהר אַרבייט אין דער געגעבענער אונ־טערנעהמונג; א גייסטיגער אַרבייטער און דעס־גלייכען אויך א פּראַקטיקאַנט קאָן בעקומען אַן אורלויב שוין נאָך די ערשטע 6 חדשים.

וואָס שייך דעם דויער פון אַן אורלויב ועתט דאָס געזעץ פאַר פאָלגענדע טערמינען:

פאַר פיזישע אַרבייטער: נאָכ'ן ערשטען יאָהר — 8 טעג, נאָך די ערשטע 3 יאָהר — 15 טעג.

בערעכטיגטע צו אַן אורלויב יונגערליכע אַר־בייטער ביז 18 יאָהר און לערן־יונגלעך, אומאָפּהענ־גיג פון עלטער קומט א 14־טאָגיגער אורלויב.

אין א פיל בעסערע לאַגע איז פּרט פון אורלויבען שטעלט שוין דאָס געזעץ אַוועק די אַזוי־גע־רופענע גייסטיגע אַרבייטער.

די דאָזיגע קאַטעגאָריע אַנגעשטעלטע און דעס־גלייכען אויך פּראַקטיקאַנטען אָהן אונטערשייד פון עלטער, האָבען דאָס רעכט שוין נאָך די ערשטע 6 חדשים אַרבייט אין דער געגעבענער אונטערנעה־מונג אויף אַן אורלויב אין משך פון 2 וואָכען, קוים אַרבייטען זיי אָבער אַרום אין דערזעלבער אונטערנעהמונג א גאַנץ יאָהר, קומט זיי שוין א 1־חודשיגער אורלויב.

ס'מוז אָבער גלייך אויף דעם אָרט צוגעגעבען ווערען, אַז בערעכטיגט צו בעקומען אורלויב זענען נאָר די אַרבייטער, וועלכע זענען אָדער געווען בע־שעפטיגט אין די געגעבענע אונטערנעהמונג אין משך פון די אויסגערעכענטע טערמינען אָהן הפ־סקה אָדער דער אַרבייט צוליב קראַנקהייט. אומגליקס־פאַלען אָדער מיליטערישע איבונגען האָט נישט קיין ווירקונג אויף די רעכט פון אַרבייטער צו בעקומען דעם פערדינטען אורלויב.

דעסגלייכען איז אויך נישט קיין מניעה פאַר אורלויב אויב דער אַרבייטער האָט געקינדיגט אָדער איז געקינדיגט געוואָרען פון אַרבייטס־פּלאַץ און אין משך פון די נאָהענטסטע דריי חדשים צוריק־געטרעטען אין דערזעלבער אונטערנעהמונג אַרביי־טען.

(סוף מאָרגען).

י. אינפעלד.

א מענטש וואָס שפּילט זיך מיט'ן טויט

די אויסערגעוועהנליכע עקספּערימענטען פון וועלט בעריהמטען אַקראָבאַט קונאָו

(—) אונזער רעדאַקציע האָט בעזוכט דער וועלט בעריהמטער פוילישער אַקראָבאַט ה' קונאָו, וועלכער איז געקומען קיין לאָדז, כדי צו ווייזען זיינע אונגעוועהנליכע פאָרשטעלונגען דעם 3. מאַי אויפ'ן פעלד פון פערד־געיעגען אין רודא־פּאַביאַניץ.

דער דאָזיגער יונגער 24־יעהריגער פענאָמע־נאַלער מענטש האָט זיינע אויסערגעוועהנליכע אַק־ראָבאַטישע עקספּערימענטען, וועלכע ער האָט אַרומ־געפיהרט אויף די העכסטע טורעמס און פערשידענע שטעט פון אייראָפּע און אַמעריקע נישט אומזיסט זיך ערוואָרבען כמעט א וועלט־רוהם. זיינע קונץ־שטיק אויף אַן אַעראָפּלאַן, פון וועלכען ער שפּרינגט אין פולען פליה מיט א שנור שירעם, ער הענגט אין א לייטער אויף אַן אַעראָפּלאַן, האַלט זיך אָן אין איין טרעפּעל מיט אַ פיס און דער גאַנצער קערפּער מיט'ן קאָפּ אַראָפּ הענגט אין דער לופטען, און דער אַעראָפּלאַן פליהט — עס גליווערט דאָס בלוט ביי די צושויער דאָס צוצוקוקען, אָבער מענשען האָבען ליב אַזעלכע שטאַרקע עמאָציעס, ה' קונאָו האָט זעהר ליב זיינע טריקען פון'ם אַעראָפּלאַן צו מאַכען איבער'ן ים — נאָך מעהר עמאָציע. ער געהט זיך שפּאַצירען איבער די פליגלען פון'ם אַעראָפּלאַן, וואָס ער האַלט זיך אָרדנונגסמעסיג אין זיין צימער. זיינע אונגעוועהנליכע טריקען פון אַעראָפּלאַן האָבען נישט געלאָזט, פערשטעהט זיך, די פילם־אונטערנעהמונגען רוהען און די בעסטע אַמעריקאַנער, פראַנצויזישע און דייטשע פילם־אונטערנעהמונגען האָבען אַראָפּ־גענומען גאַנצע פילם־קונצען.

אויף דער פראַגע צו ער דענערווירט זיך נישט ערב זיינע אַרויסטרעטונגען, וועלכע דראָהען איהם יעדער סעקונדע מיט'ן טויט, ענטפערט ה' קונאָו אַז ער האָט נישט קיין צייט זיך צו דענערווירען, ווייל מען מיט דער פולער רוהיגקייט און מאַטעמאַטישער אויסגערעכענונג מאַכען יענע טריקס זיינע.

אויף דער פראַגע ווי אַזוי ער איז געקומען צו זיין געפעהרליכען פאַך דערצעהלט ה' קונאָו א שמייכעל, אַז זיין ערשטען אַקראָבאַטישען טריק האָט ער אויסגעפיהרט ווען ער איז אַלט געווען 5 יאָהר: די מוטער האָט איהם איבערגעלאָזט אין צימער אַליין און פאַר עפּעס א חטא איהם פערשלאָסען. דעם קינד איז נמאס געוואָרען צו זיצען אַליין אין צימער לאַנג האָט ער געעפענט דאָס פענסטער פון 2. שטאָק אַרויס אויפ'ן פענסטער ברעט פון וואַנטען און אָנגעהויבען שפּאַצירען; אונ־טער די פיסלעך פון'ם קינד האָט זיך געעפענט, ווי עס האָט זיך געקענט אויסווייזען א קלייניגקייט — אַן אָפּגרונד, אָבער עס האָט איהם נישט גע־שטערט, ער האָט שפּאַצירט און זיך געפריידט מיט דער פרייהייט מיט דער לופט. פון אַנטען האָט מען בעמערקט דעם אונגעוועהנליכען שפּאַציר פון'ם קינד מען האָט צוויסען געטען דער מוטער, זי איז קוים א לעבעדיגע אַריין און צימער איהם אַראָפּגענומען און פעסט אויסגעפאַטשט.

זיינע נייגונגען צו אַקראָבאַטישע שטיק האָבען די פעטש פאַר דעם ערשטען עפענטליכען אַקראָבאַ־טישען אַרויסטריט נישט אָפּגעשלאָגען. ער איז גע־גאַנגען ווייטער אין דער ריכטונג און געקומען צו אַזא הויכער מדרגה אין דער דאָזיגער קונסט.

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „החלוץ־המרכזי"

מאָנטאָג אָוונט איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „החלוץ־המרכזי" אין לאָדז. די פערזאַמלונג האָט געעפענט ה' מרגליות וועלכער האָט דערמאָנט וועגען דעם 5 יעהריגען יובילעאום פון דער אָרגאַניזאַציע און די פערשידענע עטאַפּען פון איהר ענטוויקלונג. אַלס פאָרזיצענדער ווערט געוועהלט ה' מ. גרייצער, און פּרעזידיום: י. בוכ־מאַן, א. גינזבורג, א. פּאָצאַנאָווסקי מאַני קאָפּעל און צ. סערעיסקאַ, ה' טעמפּעלהאָף גיט אָפּ א בעריכט פון דער טעטיגקייט פון יעדער אין לעצטען האַלבען יאָהר, וועלכער ווייזט אויף אַז די צאָהל מיט־גלידער האָט זיך פערגרעסערט פון 200, 43 מיט־גלידער זענען אַרויסגעפאָהרען אויף הכשרה, 17 פערזאָן זענען אָפּגעפאָהרען קיין ארץ־ישראל, די קולטורעלע אַרבייט איז אויך געפיהרט געוואָרען מיט א פערשטאַרקטען טעמפּאָ, 6 העברעאישע גרופּען, סעמינאַרען פאַר ציוניזם און פּאַלעסטינע גראַפיע. יעדע וואָך אַלגעמיינע שיחות וועגען מצב אין ארץ ישראל און אין ציוניזם. דעם קאָסע־בעריכט האָט בעשטעטיגט אין נאָמען פון דער רעוויזיע־קאָמיסיע ה' ש. סוראַסקי, אין נאָמען פון א גרופּע חברים האָט י. בוכמאַן מודיע געווען דאָס זיי שרייב־בען איין אין „ספר הזהב" אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 5 יעהריגען יובילעאום פון דער לאָדזער אָפּ־טיילונג, דעם פאָרזיצער פון צ. ק. פון „החלוץ המלכוי" אין פוילען ה' מרגליות און איינגעצאָהלט אויפ'ן אָרט אַלס קאָנטאָ 200 זל. די רעשט איז דאָ אין התחייבותן, די מעלדונג איז אויפגענומען גע־וואָרען מיט אַנערקענונג און אַפּלאָדיסמענטען דורך אַלע פערזאַמעלטע.

אין דער דיסקוסיע האָבען זיך בעטייליגט די חברים ד. כץ, י. גאָלדבערג, ש. סוראַסקי, א. גינז־בורג א. א.

אין נאָמען פון יעדער האָבען געענטפערט אויף דער קריטיק די ה"ה: ח. מאַרגליות און מ. טעמ־פּעלהאָף.

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג האָט אויסגעדריקט צוטרויען דעם אָפּטרעטענדען יעדער.

אין'ם נייעם יעדער זענען געוועהלט געוואָרען: ח. מרגליות, מאַניא קאָפּעל, י. ציזיק, א. פּאָצאַ־נאָווסקי, י. אורבאַך, י. הערץ, און מ. טעמפּעלהאָף. אין רעוויזיע־קאָמיסיע י. בוכמאַן, מ. לעווענשטיין און ב. כץ. אין חברים־גריכט: ח. מרגליות, א. פּאָ־צאַנאָווסקי און מ. פערשט, מיט'ן זינגען פון „התקוה" און פיל חלוצישע ארץ־ישראל'דיגע לידער איז די אַלגעמיינע פערזאַמלונג געשלאָסען געוואָרען.

דער המשך פון דער אַלג. פערז. וועט פאָר־קומען זונטאָג.

צו דער קאַטאַסטראָפע אין „ספּלענדיד"

ערקלערונג פון דער דירעקציע

די דירעקציע פון קינאָ־טעאַטער „ספּלענדיד" האָט אונז צוגעשיקט א שריפטליכע בעריכטיגונג אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאַטאַסטראָפע, וועלכע איז פאָרגעקומען זונטאָג בעת דער פּרץ־אַקאַדעמיע אין זאַל פון „ספּלענדיד".

די דירעקציע שרייבט, אַז שולדיג אין דעם געשעהעניש זענען די איינאָרדנער פון דער אַקאַ־דעמיע, ווייל זיי האָבען צוזאַמענגעשטעלט א טייל פון'ם כאָר נישט אויף דער ריכטיגער עסטראַדע, נאָר אויף א פּראָוויזאָרישער איינאָרדנונג פון ברע־טער איבער'ן אָרקעסטער.

פּרץ־אַקאַדעמיע אין „הזמיר"

די „יודישע טעאַטער־סטודיע", וואָס האָט זיך קונה שם געווען אין אונזער שטאָט מיט דער אויפ־פיהרונג פון שלום עליכם'ס „די גאָלדגרעבער", אָרדענט איין זונטאָג, דעם 20 אַפּריל, 10.30 פריה אין'ם לאָקאַל פון „הזמיר" א פייערליכע פּרץ־אַקאַדעמיע געווידמעט דער 15־טער יאָהרצייט פון אונזער גרויסען דיכטער י. ל. פּרץ. אין דער אַקאַדעמיע בעטייליגען זיך: דיכטער אפרים קאַגאַ־נאָווסקי, מיט א רעפעראַט א. ד. ט. פּרץ און זיין שאַפען, דיכטערין נחמה עפּשטיין פון ווילנע — פּרץ דער גרויסער נאָוועליסט, די „יודישע טעאַטער־סטודיע" וועט אויפפיהרען פון די שאַפונגען פון גרויסען דיכטער ווי: „די שוועסטער", „מקובלים", „שבת־גוי" א. אַ. רעזשי פון טראַגיש־פערשטאַרבע־נעם יוסף בעכער, דעקאָראַציעס געמאָלען דורכ'ן בעריהמטען מאָלער יצחק ברוינער.

„די גאָלדגרעבער"

אין הזמיר געהט ווייטער מיט גרויס ערפאָלג שלום־עליכם'ס קאָמעדיע „די גאָלדגרעבער". די פאָרשטעלונגען ווערען גוט בעזוכט. זונטאָג דעם 20. און מאָנטאָג דעם 21. אַפּריל, 9 אָוועגט, ווייטערדיגע פאָרשטעלונגען פון „די גאָלדגרעבער".

עפענטליכע אָנפראַגע

צום לאָוניק ד״ר מאַרגאַליס

(בריף אין רעדאַקציע)

פון ניו־יאָרק איז דורך דער פערוואַלטונג פון דער דרעזדענערבאַנק אין דאַנציג דערהאַלטען גע־וואָרען 1000 דאָלאַר פאַר אָרימע יודען אין לאָדז אויף פּסח. דאָס געלד איז אָנגעקומען אין לאָדזער מאַגיסטראַט מיט א פעראָרדנונג דאָס אויסצוצאָה־לען דער פרוי ביאַלאָשאָווסקאַ און ראַטמאַן ליכטענ־שטיין. דער מאַגיסטראַט האָט דאָס געלד אויסגע־צאָהלט אין גלייכע חלקים. אַזוי ווי ראַטמאַן ליכ־טענשטיין איז אין לאָדז נישטאָ האָט דעם טייל דערהאַלטען לאָוניק ד״ר מאַרגאַליס. ווי אַזוי פרוי ביאַלאָשאָווסקאַ אַלס פערטרעטערין פון די בירגער־ליכע גרופּען האָט דאָס געלד פערטיילט ווייסען מיר נישט. צו אייך, וועלכער האָט דאָס געלד דער־האַלטען, כדי עס צו פערטיילען צווישען יודישע אַרבייטער, ווענדען מיר זיך מיט אַן עפענטליכע אָנפראַגע: וועמ? ווען? ווי אַזוי? און צווישען וועמען מען דאָס געלד פערטיילט?

די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען:

פליישער־אַרבייטער־פעראיין, בזשעזשינער 5 פאָרזיצער משה קאַרפּעל

פעראיין פון כעמישע אַרבייטער, בזשעזינער 5 פאָרז. ביימעלבוים, סעקר. ביבער.

באַקליידונגס־פעראיין, לאַגעוויצקאַ 4 פאָרז. פרינק, אַ. פּער.

האַנדעלס־אַנגעשטעלטע־פעראיין, אַנדזשעיאַ 7 פאָרז. בראַנד, סעקר. י. פיינער.

האָלץ־דינערשאַפט־פעראיין, בזשעזשינער 5 פאָרזיצערין בזשעזינסקאַ.

קעלנער־פעראיין, ווסכאָדניאַ 70 פאָרז. אַפּאָטאָווסקי, סעקר. טעמפּעלהאָף

טראַנספּאָרט־אַרבייטער־פעראיין, לאַגעוויצקאַ 4 פאָרזיצער קירשענבוים.

מעטאַל־אַרבייטער־פעראיין, לעגעוויצקאַ 4 פאָרז. טאַבאַקסבלאַט, סעקר. פּורמאַנסקי

צוקערוואַרג־אַרבייטער־פעראיין לאַגעוויצקאַ 4 פאָרזיצער פּעפּער.

טעקסטיל־פעראיין, אַפּט. שערער, פּאָמאָרסקאַ 3 חעלמינסקי, וואַלדמאַן.

פון דער אַלטשטעטישער פאָלקס־באַנק

אויף דער לעצטער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון דער אַלטשטעטישער פאָלקס־באַנק זענען געוועהלט געוואָרען. אין אויפזיכטס־ראַט: פּרעזעס ד״ר וואָלף איזנער, וויצע־פּרעזעס מרדכי פריינד, וויצע־פּרעזעס ראַטמאַן און דער האַנדעלס־קאַמער פּאַסטער מאָהר, סאָלאָמאָן הרייזאָן, יצחק פּראָשקער, משה לענטשיצקי, מענדעל גליקס־מאַן, יאַנקעל פעדער, יאַנקעל לאַסמאַן, חיים וואַרשאַווסקי. אין דער פערוואַלטונג: פּרעזעס היר. וואָלף מולגראַם. וויצע־פּרעזעס שמואל פּאָשניק, וויצע־פּרעזעס הירש קושאַנדשע ד״ר נאָטאַן קראַך, אַבע וויינמאַן משה זילבערבערג.

טשאַקעדיק און קנאַקענדיק אין „אָרט"

היינט דאָנערשטאָג דעם 17. ווערט אין „אָרט" געשפּילט צוויי מאָל 8 אָוונט צו ביליגע פּרייזען פון 1,00—4,00 זל. און 10 אָוונט צו געוועהנליכע פּרייזען, דאָס יעצטיגע פּראָגראַם טשאַקעדיק און קנאַ־קעריק, האָט גרויס דערפאָלג ביים עולם צוליב זיין פרעהליכקייט און יום־טוב'דיגקייט.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., ...

אַנאַליזען פון קאָל, ..., ... 4 זל.

מאַרך־אַנאַליז — 4 זל.

כ'קויף און צאָהל די בעסטע פּרייזען

פאַר פערשידענע געברויכטע מאָרמאָרען, בו־פעטען—רעסטאָראַנען־טישלעך און וואַש־טישען

צו ווענדען זיך צו יוסף סאָס

אַלטער מאַרק 12 פראָנט 1 שט.

וואו בעקומט מען די בעסטע לאָדעס?

די טעג זענען אין לאָדז געעפענט געוואָרען 2 פּרעכטיגע איינגעאָרדנעטע איטאַליענישע ער־פרישונגס האַללען אויף פּעטריקאָווער 30 און 74 די ספּעציאַליטעט פון דער פירמע איז איטאַ־ליענישע זשעלאַט, קאַרסיקאַנער קאַסאַט, און א ערשטקלאַסיג פּראָדוצירטע לאָדעס אויסגעאַרבייט פון די בעסטע רוי־שטאָפען די ניי־געעפענטע ערפרי־שונג האַללען וועלען אָהן צווייפעל גערן בעזוכט ווערען דורך אַלע לאָדזער פיין־שמעקער, בפרט, ווען די פּרייזען זענען היי־יאָהר בעדייטענד הערונטערגעזעצט.

מעלדונג

רעליגיעז־ציוניסטיש־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי „דת ועבודה", נאַוואָמיעסקאַ 4.

דאָנערשטאָג י״ט ניסן ג' דחוה״מ פּסח פּינקט־ליך 8 אָוונט קומט פאַר א קאָלעקטיווער רעפעראַט א. ר. ט. „רעליגיעזער סאָציאַליזם אָדער מאַרקסיזם אויף דער יודישער אַרבייטער גאַס. רעפערירען וועלען: די ת״ת, קאָלעקטיוו־פאָרזיצענדער פנחס וואַסערמאַן (וואַרשא) י. מ. וויינטרויב און שלמה פּולמאַן.

וויכטיג פאַר מענער און פרויען!

ביי מיר בעקומט מען פערשיד. דאָקטאָרסקע ביכער, ווי מיטלען פאַר מענער־שוואַכע נור 50 גר., וועגען שוואַנגערשאַפט 50 גר., וועגען אָנאַניזם 30 גר. א. אַ. אויך גיב איך גרויס פערשידענע ביכער אַהיים אויסצולייענען צו ביליגע פּרייזען.

אויך קען מען קריגען פערשידענע ביכער צו קויפען מיט א גרויסען ראַבאַט. איך קויף אויך אַלטע ביכער און ראָמאַנען. קומט און איבערצייגט אייך! מיין אַדרעס: אַלטשטאָדט 1, ביים צייטונגס־פערקויפער וואַלניאַרזש.

5-מארק-באנקנאטען צו 2 מארק א שטיק
ווי אזוי א דייטש האט אפגענארט לייפציג

די פאלגענדע פיקאנטע און אמוזאנטע מע־שה'לע געהמען מיר ארויס פון א דייטשער צייטונג.

אין לייפציג איז לעצטענס ארעסטירט געווא־רען א מאן, וועלכער ווערט בעשולדיגט, אז ער האט בעשווינדעלט א סך בירגער פון שטאט אין מיטען העלען טאג אונטער'ן פרייען לויטערען הי־מעל.

דאס איז געווען בערך מיט א יאהר צוריק, ווען אין א שעהנעם פריהמארגען האט זיך א רייך געקליידעטער מאן פון זעהר א שעהנעם אויסזעהן אוועקגעשטעלט אויפ'ן אויגוסט-פלאץ, איינער פון די רעש'עסטע געגענדען אין לייפציג און האט אויסגערופען, אז ער האט צו פערקויפען געוואל־טיגע מציאות. דער פרעמדער האט פון א שעהנעם לעדערנעם האנד-זעקעל ארויסגענומען א נייע קנאקענדיגע פינף מארק-אסיגנאציע און האט אויס־געשריען:

„איהר זעהט די פינף-מארק-שטיק? איך פער־קויף עס צו צוויי מארק. איך האב זיי פיל אזעל־כע און ווער עס וויל קען עס קריגען".

„א פעררוקטער" — האבען מאנכע פון עולם זיך אויסגעדריקט.

„נישט קיין פעררוקטער, נאר א שווינדלער" — האבען אנדערע געזאגט — „וואהרשיינליך איז עס פאלשעס געלד".

איז מען געשטאנען און מען האט זיך געווי־בעלט אויפ'ן פרעמדענס חשבון און ער האט אפי־לו קיין איינציגע אסיגנאציע נישט פערקויפט.

און דער עולם איז אלץ געווארען גרעסער און גרעסער און מען האט פערשטעלט דעם פער־קעהר אין גאס.

זענען אנגעקומען א פאר פאליציאנטען און מען האט זיי דערצעהלט, וואס דא געהט פאר.

די פאליציאנטען האבען צוטריבען דעם עולם און דעם מאן מיט די פינף מארק-שטיקען ארעס־טירט און אפגעפיהרט אין די פאליציי.

„וואס פאר א געשעפט טרייבט איהר דא־אן"? — האט איהם דער פאליציי-קאמיסאר גע־פרעגט.

„איך פערקויף פינף-מארק-שטיק" — האט דער מאן גאנץ שטאלץ געענטפערט — צו צוויי מארק א שטיק".

דער פאליציי-קאמיסאר און אלע אנדערע אנ־וועזענדע האבען איהם אנגעקוקט מיט פערוואונ־דערונג.

„ווארום טוט איהר עס"? — האט דער פאלי־ציי-קאמיסאר געפרעגט.

„איך בין נישט פערפליכטעט צו ענטפערען אייך אויף דער דאזיגער פראגע". — האט דער מאן מיט א גאנץ ברייטע מינע געענטפערט — „מסחר איז אין דייטשלאנד נישט פערבאטען און יעדער איינער קען זיין אייגענטום פערקויפען ווי ער וויל און וואס פאר א פרייז ער וויל. נאר איך וועל אייך צוליב טון און וועל אייך די זאך ערקלערען".

אלע האבען אנגעשטעלט מויל און אויערען און דער פרעמדער האט געזאגט:

„איך בין א רייכער מאן. איך קען מיין געלד קיינמאל נישט פערברויכען, וויל איך, אז אנדערע מענשען זאלען פון מיין פערמעגען געניסען און איך טו וואוילטאט אויף דעם אופן. איך גיב זיי צוועק פינף מארק פאר צוויי. איך האב הנאה, ווען מענשען קומען זיך צוזאמען און כאפען מציאות. אגב האב איך זיך מיט אייגעם געוועט, אז איך וועל די אלע פינף-מארק-שטיק אויספערקויפען אין א שטונדע צייט, זענען געקומען די פאליציאנטען און האבען מיר געשטערט מיינפערגניגען".

דער פאליציי-קאמיסאר האט געהייסען ארויס־לעגען דאס פאפיר-געלד און עקספערטען האבען בעקוקט יעדע אסיגנאציע בעזונדער און בעשטע־טיגט, אז זיי זענען אלע גוט געלד און קיין פאל־שע איז צווישען זיי נישטא.

דער פאליציי-קאמיסאר האט זיך ענטשולדיגט פאר דעם מאן און איהם ערהענהאפט בעפרייט.

אויף מארגען האבען די לאקאלע צייטונגען געשריבען די טשעקאווע נייעס פון דעם טשעקא־ווען בעל טובה, וועלכער האט געוואלט פערקוי־פען רעיעלע פינף-מארק-שטיק צו צוויי מארק, און צום בעדויערען האט מען איהם אומזיסט חושד געווען אלס פעלשער אדער שווינדלער.

עס האט אלעמען זעהר שטארק פערדראסען, וואס מען האט אזעלכע לייכטע פערדינסטען ארויס־געלאזט פון די הענד, אבער פערפאלען. געכסטען מאל, האבען זיי בעדענקט, וועלען זיי שוין קלי־גער זיין.

מיט א טאג שפעטער האט זיך דער רייכער הער ווידער בעוויזען מיט זיינע אסיגנאציעס אויפ'ן זעלבען סקווער. „מיינע הערשאפטען — האט ער אויסגערופען — איך בין ווידער דא, מיין סחורה איז נישט טייערער געווארען. אלץ צוויי מארק א שטיק.

איז געווארען א לויפעריי פון אלע זייטען. ווער נאר עס האט געהאט מארקען אין קעשענע, איז געלאפען האנדלען די מציאה.

דער מאן האט אויספערקויפט זיין גאנצע סחו־רה און האט איינגענומען טויזענדער מארקען.

אויף די לעצטע עטליכע אסיגנאציעס, וואס ער האט נאך געהאט, זענען געווען פיל בעלנים, אבער דער מאן האט ערקלערט, אז קיינער וועט עס נישט קריגען. „איך זעה דא־ט" — האט ער געזאגט — „צוויי פאליציאנטען, וועלכע האבען מיך געהאט ארעסטירט. און איך פערקויף עס זיי, נישט קיין אנדערען, זאלען זיי עפעס האבען פאר זייער טרחה". די פאליציאנטען האבען בעצאהלט דעם פרייז, צוגענומען די לעצטע עטליכע אסיגנאציעס און בעדאנקט דעם מאן פאר דער טובה, וואס ער האט זיי געטון און זיי מזכה געווען מיט עטליכע מארק.

דער זאנדערבארער וואוילטעטער האט זיך צוזעגענט מיט'ן עולם און איז אוועק.

שפעטער, ווען די קויפער זענען ארויס אי־בער דער שטאט עפעס איינקויפען פאר די געקויפ־טע מארקען, זענען אלע ענטטוישט געווארען. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער מאן האט זיי „אנ־געפיפען" און דאס מאל זענען די אסיגנאציעס אלע געווען פאלשע.

ערשט לעצטענס האט די פאליציי ארעסטירט א מאן, אויף וועלכען א פאר פון די פארציאהרי־גע קרבנות זאגען, אז ער איז עס יענער שווינד־לער.

א מיטעל געגען... זעלבסטמארד
א פראנצויזישער דאקטאר וועגען דער זעלבסטמארד-עפידעמיע

געגען אלע קראנקהייטען געפינען דאקטוירים מיטלען, אבער געגען דער קרענק פון זעלבסטמארד האט נאך קיין שום דאקטאר קיין היילמיטעל נישט געפינען.

און אז א זעלבסטמארד איז א קרענק — דאס איז קלאר, זעלבסטמארד איז אן עפידעמישע חולאת, מיט זעלבסטמארד שטעקט מען זיך אן. זעלבסט־מארד איז א נאכאהמונגס-זאך.

אזא טאקע א בעריהמטער פראנצויזישער דאק־טאר — ער הייסט ראבט און איז א מיטגליד פון דער פראנצויזישער מעדיצינישער אקאדעמיע — ארוים מיט א גאר נייעם אופטו, מיט א גאר נייעם מיטעל געגען זעלבסטמארד.

דאס איז נישט קיין מעדיציניש היילמיטעל. ראבט האט ערקלערט, אז מען מוז אויסנעבען שטרענגע פארשריפטען געגען דער פרעסע און איהר פערוועהרען איינמאל פאר אלעמאל צו געבען בעשרייבונגען פון זעלבסטמארדען.

אזוי לאנג, זאגט ער, ווי די צייטונגען זעלען פונאנדערפויקען יעדען זעלבסטמארד — וועט די צאהל זעלבסטמארדען נישט אויפהערען צו וואקסען. מען קאן, זאגט ער ווייטער אהן שום ספק בעקעמפען די קרענק: אט די זעלבסטמארד-עפידעמיע, דאס נעהמט אן [illegible] ענדערע, אלץ שרעקליכערע פארמען.

מענשען שטעקען זיך אן מיט דעם, וואס זיי לייענען. די צייטונגען בעשרייבען אלץ מיט אלע פיטשעווקעס, און דאס, זאגט דער דאקטאר, טאר נישט. מען דארף דאס פערוועהרען. די צייטונגען אויף דער גאנצער וועלט דארפען פערשווייגען די זעלבסטמארדען.

אט דאס איז דעם דאקטארס עצה געגען דער זעלבסטמארד-מגפה.

דער דאקטאר פערגעסט אבער א קלייניג־קייט: אויב מ'וועט אלץ פערשווייגען — וואלטען א בערהויפט נישט געדארפט ארויסגעהן קיין צייטונגען. צייטונגען זענען מחויב צו אינפארמירען זייערע לעזער. דערויף זענען זיי געשאפען.

פונקט ווי מען קאן נישט פערשווייגען קיין [illegible], אדער אן [illegible]-קאטאסטראפע — אזוי קאן מען נישט „פערשווייגען" א פערזענליכע קא־טאסטראפע, א זעלבסטמארד.

איבעריגענס, [illegible] ביי אלע צייטונגען אויף דער וועלט, זיי זאלען אויפהערען צו אינפארמירען וועגען טראגישע געשעהענישען.

צי וועט זיך דער פראנצויזישער דאקטאר עם אונטערנעמען צו טון?

א ראמאנטישער מארד-פראצעס אין א"י

אט זיצט א בעשולדיגטער אויף דער בע־שולדיגונגס-באנק און ווארט אויפ'ן פסק-דין. ער איז פאר דער צייט גרוי געווארען אבער ער האלט זיך גלייך און קוקט מיט א לייכטען שמייכעל ארום זיך, ער איז פון דארף זארנוגא, דאס נעבען רחובות, און בעריהמט אלס דער בעסטער רייטער, האט שטענדיג די בעסטע שקאפע און האט א נאמען פון א קלוגען און פלינקען מאן.

די געשיכטע זיינע קלינגט זעהר ראמאנטיש און אויסטערליש און צייכענט זיך אוים מיט דער פלינקייט פון די אויספארשער און מיט די מיטלען וועלכע זענען אנגענומען געווארען אויף צו ענט־דעקען דעם שולדיגען.

דער הויפט-עדות איז זיין געוועזענע פרוי. א יונג און שעהנע פעלאכין: פינף יאהר איז זי גע־ווען פערהייראט מיט איהם; זי האט איהם געבוירען צוויי זיהן. ער האט זי שטארק ליב געהאט און זיי האבען געלעבט גליקליך. נאר איינמאל, ווען איהר פאטער האט ביי איהם געמאהנט געלד, וואס ער איז איהם שולדיג געווען, איז אין איהם אריין א רוח שטות און ער האט געזאגט דעם שווער: „נא, נעהם דיר דיין טאכטער פאר דעם געלד, וואס איך בין שולדיג". [illegible] — אזוי דערציילט דער עדות, [illegible] אז איך וועל זיך צו איהם צוריקקעהרען, [illegible] כמשמעו, און [illegible] נאכט אויף דעם 5-טען אויגוסט 1929.

דער פערדאכט איז גלייך געפאלען אויף דעם בעשולדיגטען, אבער די פאליציי האט קיין שפורען נישט געפונען, נאר שפעטער, ווען א יורישער פאר־ליציאנט פון יפו איז געקומען מיט זיין אפיציר וועגען דער אויספארשונג, האט ער בעמערקט אויף דעם דראט פון פלויט עטליכע פערים, וועלכע זענען ווי ארויסגעריסען געווארען פון א מלבוש און אויף זיי סמנים פון בלוט. שפעטער האט זיך ארויסגע־וויזען, אז דאס זענען פערימער פון דעם בעשול־דיגטענס מלבוש, וואס איז רייטענדיג אויף זיין שקא־פע, פערבייגעפלויגען דעם פלויט. די שקאפע איז געווען שטארק דערשראקען און נערוועז און האט לויפענדיג א וואריף געטון זיך צום פלויט, האט צע־דראפעט דעם פוס פון דעם רייטער און פון דעם זענען דאס געווען די סמנים פון בלוט אויף די פערים.

כדי ריכטיגער די זאך פעסטצושטעלען האט די פאליציי אוועקגעשיקט די פערים צוזאמען מיט'ן מלבוש אויף אן אונטערזוכונג אין דער יורישער וועב-פאבריק „פרקאי", וועלכע געפינט זיך אין בני-ברק, נישט ווייט פון תל-אביב, און מ. פריי־טאג, דער בעוואוסטער ספעציאליסט פון וועב-ווארג, האט פעסטגעשטעלט אז די פערים זענען פון דעם מלבוש.

עס איז אויך אריינגעבראכט געווארען גיפס און סמנים פון די טריט, וואס דאס פערד האט אפגע־שטעלט נאך זיך ביי דעם פלויט און די טריט האבען זיך געפאסט צו דעם פוס פון דעם בע־שולדיגטענס שקאפע...

דער אורטייל דארף פערעפענטליכט ווערען.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בעם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

403. אנ'עלענדע יתומה:
די האנדלונג פון אייער פעטער איז טאקע אנ'אכזריות'דיגע. ער געפינט זיך אבער אין דער גליקליכער לאגע, וואס איהר בעזיצט נישט די געהעריגע בעווייזען און קאנט דעריבער געגען איהם נישט ארויסטרעטען געריכטליך.

פרובט איהם צו רופען צו אנ'עהרען-געריכט עס גלויבט זיך פשוט נישט, אז אזא אנגעזעהענער כלל-טוער אין שטאט זאל טרייבען תקופות מיט אנ'ארימע יתומה און זיך אפילו נישט וועלען פערענטפערען פאר מענשען.

איבעריגענס פערשטענדיגט זיך מיט אונזער יוריסט פערזענליך.

404. ק. ק.
די טענה פון הויזווירט איז א ריכטיגע. ער קאן אויף אייך זיכער בעקומען אנ'עקסמיסיע, אויב פערשטעהט זיך, ער וועט קאנען בעווייזען אין גע־ריכט מיט עדות, אז איהר שחט אין שטוב און פער־אומרייניגט דורכ'ן דעם הויף, שטיגען א. א. ת.

405. ה–ש פון פילסודסקיעגא.
א 10-זלאטיגען אפצאהל דארפט מען ארייג־טראגען אין שטעטישען געריכט, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א פראצעס, וועלכער דארף לויט'ן גע־זעץ אונטערגענומען ווערען נאר אויפ'ן גרונד פון א פריוואטע אנקלאגע.

דאגעגען דאס פרובען נאכאמאל אויפצומאה־נען א שוין בעצאהלטען חוב איז א פערברעך פון אנ'עפענטליכען כאראקטער און דערפאר ווערט נישט גענומען קיין שום אפצאהל.

406. ראש.
די זשירא איז שוין אפגעפאלען, אויב דער וועקסעל איז ביז'ן דריטען טאג נישט פראטעסטירט געווארען.

407. ג–נ.
מען דארף נישט פאר יעדען וועקסעל א בע־זונדערע בקשה, נאר ס'איז גענוג איין בקשה פאר עטל כע וועקסלען.

דאגעגען איז נישט דערלאזבאר, אז אויף עטי־ליכע וועקסלען זאל ארויסגעגעבען ווערען איין קלאוזול.

דאס איז בפירוש צו דרינגען פון ארטיקעל 8 161 פון דער ציוויל געריכטס - פראצעדור, וואס איז איבעריגענס לויט אנ'ערקלערונג פון העכסטען געריכט בעקרעפטיגט געווארען דורך א צירקולאר פון יוסטיץ-מיניסטער 30 I. U. 1525 №

408. דעם הויזפערוואלטער פון נאפיורקאוו־סקיעגא.
ס'איז א פראגע, וואוהין דער פראטאקאל איז איבערגעשיקט געווארען, צי צו דער אדמיניסטרא־טיווער מאכט, צי אין געריכט.

אין ערשטען פאל ווערט אזא פערברעך פער־עלטערט נאך די 6 חדשים אין צווייטען פאל נאכ'ן יאהר.

וואס שייך דער צווייטער פראגע, זאגט טא־קע דער ארטיקעל 58 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה פרעזידענט פון 22 מערץ 1928 וועגען דער אדמיניסטראטיווער שטראף - פראצעדור, אז קוים ווערט דער אורטייל פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט (אזוי אויך פון דער סטאראסטווא) נישט אויסגעפיהרט אין משך פון 2 יאהר פערלירט ער די רעכטס-קרעפטיגקייט.

409. ר. ד. פון פולנאצנא.
דאס פארשטעלען זיך פאר אייך אלס אינזשע־ניער איז נאך אליין נישט קיין אפערע.

אנ'אפערע וואלט דער יונגערמאן בעגאנגען דאמאלט, ווען ער וואלט, צונעהמענדיג ביי אייך די עטליכע הונדערט דאלאר נדן, זיך ענטזאגט שפעטער חתונה צו האבען מיט אייער טאכטער און אויך נישט געוואלט צוריקגעבען אייך דאס געלד.

קוים האט ער אבער מיט אייער טאכטער יא תנאים געשריבען און איז אויך גרייט מיט איהר חתונה צו האבען, איז אפשר זיין האנדלונג נישט קיין גאנץ עהרענווירדיגע אבער פאר קיין אפע־ריסט קאן מען איהם דאך נישט קוואליפיצירען אלענפאלס וועט דער פראקוראר איהם דערפאר אין קרימינאל זיכער נישט איינזעצען.

איבעריגענס וואס זענט איהר אזוי פון דעם עסק פערביטערט, א סטאטעטשנע יונגערמאן איז ער, א בעל פרנסה טובה אויך, מילא וועט איהר האבען אנ'איידעם, אנ'עלעקטראטעכניק נישט קיין געקינסטעלטען.

לאדזשער קאמעראל-טעאטער „ארט" אל. 1. מאי 2
פריהער ענגל. זאל
ריזשיסאר. לייטער: משה בראדערזאן. דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש.
קאפעלמייסטער: דוד בייגלמאן
היינט, דאנערשטאג, 2 פארשטעלונגען: 8 אוו. צו ביליגע פרייזען פון 1—4 זל. 10 אוו. צו געוועהנל. פרייזען. ס'ווערט געשפילט
טשאקעדיק און קנאקעדיק!
אין צוויי טיילען / 16 גאנץ נייע שלאגער-נומערן 16
קאנפראנסיער: נ. רייכענבערג.
בילעטען בעקומט מען אין דער קאסע פון טעאטער יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכם

דער גרעסטער קלאַנג־פילם פון דער וועלט
נח'ס תבה

דר. ווייצמאַנס בריף אין „מאַנטשעסטער גאַרדיאַן"

וועגען בעריכט פון דער בריטישער אויספאָרשונגס־קאָמיסיע

לאָנדאָן, (י.ט.א.) פרעזידענט דר. ווייצמאַן האָט, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, פערעפענטליכט אַ בריף אין „מאַנטשעסטער גאַרדיאַן" אין וועלכען ער נעמט אַ שטעלונג צו אַ רייהע אויספיהרונגען פון דער בריטישער אויספאָרשונגס־קאָמיסיע.

די קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט – שרייבט דר. ווייצמאַן – אַז דער אויסברוך אין ירושלים איז פון אָנהויב אָן געווען אַן אָנפאַל פון אַראַבער אויף יודען". מיר האָבען קיינמאָל דערין נישט געצווייפעלט און מיר בעגריסען די אָפיציעלע בעשטעטיגונג פון די פאַקטען.

מיט'ן אויסנאַהם פון ה' סנעל. וועמענס בעוואָרענישען זענען אַ דאָקומענט, וואָס איז דורכגעדרונגען מיט הומאַניטאַרע סימפּאַטיע, האָבען די קאָמיסיע־מיטגלידער אַרויסגעוויזען אַ פולשטענדיגען מאַנגעל פון פערשטענדניש פאַר'ן אַלוועלטליכען יודישען פּראָבלעם, ווי אויך פאַר די פייערליכע אינטערנאַציאָנאַלע פערפליכטונגען, וואָס בילדען דעם יסוד פון ארץ־ישראל־מאַנדאַט.

דער אויסברוך – ווערט געזאָגט אין בעריכט – איז נישט געווען געווענדעט געגען דער ענגלישער מאַכט אין ארץ־ישראל. די דאָזיגע בעהויפּטונג איגנאָרירט אָבער דעם פונדאַמענטאַלען פאַקט, אַז די ענגלישע מאַכט אין ארץ־ישראל שטיצט זיך אויפ'ן מאַנדאַט, וואָס גאַראַנטירט די נאַציאָנאַלע היים פאַר'ן יודישען פאָלק. מיר זענען צופרידען, וואָס אונזער אויפבוי־אַרבייט ברענגט נוצען דער אַראַבישער בעפעלקערונג און דאָס איז אויך אונזער אָבזיכט. מיר קענען אָבער נישט מסכים זיין מיט די בעהויפּטונגען, אַז אונזערע רעכט אין ארץ־ישראל זענען אָפּהענגיג פון די ניצענס, וועלכע דאָס ברענגט דער אַראַבישער בעפעלקערונג.

דער באַלאַנס פון 10־יעהריגער אַרבייט אין ארץ־ישראל בעווייזט, אַז הגם די יודישע בעפעלקערונג האָט זיך פערגרעסערט מיט 100,000 נפשות און אויך די צאָהל אַראַבער אין לאַנד האָט זיך פערגרעסערט מיט 100,000, איז די גאַנצע בעפעלקערונג בעשעפטיגט און לעבט אין בעסערע בעדינגונגען ווי ווען עס איז פריהער אין ארץ־ישראל. עס דאַרף אונטערגעשטראָכען ווערען, אַז עס קען נישט געשאַפען ווערען אַ נאַציאָנאַלע היים אָהן מענשען און אָהן ערד. די אָדער יענע בעגרענצונג וואָלט בעדייט פאַר אונז די פאַקטישע אַנולירונג פון דער פּאָליטיק פון מאַנדאַט, וואָלט אונז געשטעלט אין אַ הינטערשטעליגער לאַגע אין פערגלייך מיט אַנדערע לענדער און וואָלט פערוואַנדעלט דעם נאָמען פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין אַ שפּאַט.

מיר בעגריסען די דעקלאַראַציע פון פּרעמיער־מיניסטער פון 3־טען אַפּריל, אַז די רעגירונג שטיצט די פּאָליטיק פון מאַנדאַט, וואָס איז אויך בעשטעטיגט געוואָרען דורך די פאַרשטעהער פון די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען. מיר ערוואַרטען מיט פולען צוטרוי די ערקלערונג פון דער רעגירונג, וואָס וועט ענטהאַלטען אַן אויספיהרליכע און קאָנקרעטע פאָרמולירונג פון דער צוקונפטיגער פּאָליטיק אין ארץ־ישראל.

דערווייל ערקלער איך, פערענדיגט זיין בריף ד"ר ווייצמאַן – אין נאָמען פון מיליאָנען יודען, וואָס זענען אָרגאַניזירט אין דער יודישער אַגענץ: עס איז געווען די פּריווילעגיע פון אונזער דור אָנצוהויבען דאָס ווערק, אויף וועלכער אונזערע אבות האָבען הונדערטער יאָהרען געוואַרט. מיר האָבען דאָס געטון אונטער'ן צייכען פון אַ פאָלק, וועלכען די געמיינזאַמע שטים פון וועלט־יודענטום האָט געגעבען אויסצופיהרען דעם מאַנדאַט. מיר האָבען געלעגט די פונדאַמענטען פון אונזער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל. די אַרבייט, וואָס מיר האָבען אָנגעהויבען, ווילען מיר פאָרטזעצען. מיר ווילען נישט פערלאָזען אונזערע אידעאַלען און אונזערע פּיאָנערען."

האלט איין די יוגענד אין דאָרף!

די יודישע יוגענד צווישען דאָרף און שטאָדט אין סאָוויעט־רוסלאַנד

מאָסקווע, (י.ט.א.) די סאָוויעטישע רעגירונג האָט אַסיגנירט אַ סומע פון 400,000 רובל אויף צו העלפען יודען פון די שטעטלעך איבערוואַנדערן אויף נייע פּלעצער. די דאָזיגע סומע וועט איבערגעגעבען ווערען אין רשות פון „קאָמזעט". די יודישע קאָמוניסטישע פּרעסע איז זעהר אונרוהיג דערפון, וואָס די יודישע יוגענד פערלאָזט איצט די קאָלאָניעס און קעהרט זיך אום צוריק אין שטאָט אַריין, כדי איינאָרדנען זיך דאָרט אין דער אינדוסטריע. דער „עמעס" האָט פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל א. ג. „האַלט איין די יוגענד אין דאָרף"! אין דעם דאָזיגען אַרטיקעל ווערט איבערגעגעבען, אַז דאָס אומקערען זיך פון דער יוגענד צוריק אין שטאָט אַריין הויבט אָן אָנצונעהמען אַ מאַסען־כאַראַקטער און אַז דערפון קען די גאַנצע יודישע קאָלאָניזאַציע ליידען, מחמת די אַרבייט אין די קאָלאָניעס קען נישט געטון ווערען בלויז דורך אַלטע לייט.

אין דזשאַנקאָיער ראַיאָן, אין איינינע דאָרטיגע יודישע קאָלאָניעס זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס, אַז די יודישע קאָלאָניסטען זאָלען צוריקרופען זייערע קינדער צוריק פון שטאָט. פון דער צווייטער זייט זענען די מעגליכקייטען פאַר יוד. יוגענד צו בעקומען אַרבייט אין שטאָטגעוואָרען איצט זעהר גרויס, נאָכדעם ווי עס זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען די בעגרענצונגען פאַר דעקלאַסירטער יוגענד אָנצוקומען אויף אינדוסטריעלער אַרבייט. דער קאַמף צווישען שטאָט און דאָרף פאַר דער יודישער יוגענד וועט דערפאַר איצט מוזען אָננעהמען אַ זעהר ערנסטען כאַראַקטער.

אַ אעראָפּלאַן פערברענט געוואָרן

צווישען עלעקטרישע דראָטען

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.) בעת אַן'אעראָפּלאַן האָט זיך געהאַלטען ביים אַראָפּלאָזען אין איפּסילאַנטי, (שטאַט מישיגען) איז ער אַריינגעפּלאָנטעט געוואָרען צווישען עלעקטריזירטע דראָטען און אָנגעהויבען צו ברענען. צוויי מענשען, וואָס האָבען צופעליג צוגעזעהען די קאַטאַסטראָפע האָבען געוואָלט ראַטעווען די בעדראָהטע לופטפליהער. איינער פון זיי איז שטערבליך פערוואונדעט געוואָרען פונ'ם שטאַרקען עלעקטרישען שטראָם. דער אעראָפּלאַן איז פערברענט געוואָרען, און דריי פערזאָן האָבען געפונען אין איהם דעם טויט.

אונפערגלייכליך
אין כשרות און אין קוואַליטעט
— איז דער —
וויין
פון דער פירמע
„באָרווין"
מענדל באָרנשטיין
לאָדז נאָוואָמיעסקאַ 30
טעלעפאָן 58=210
היט אייך פאַר פאַלסיפיקאַטען!

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט= און ווענערישע קראַנקהייטען. מענער = שוועכע. אַלץ אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען
נעמט אָן פון 8–2 נ.מ. און פון 5–9 אוו.

ליבע; דער אינערליכער קאמף צווישען דער נייער און דער אַלטער געשלעכט־מאָראַל אין סאָוויעט־רוסלאַנד

(ערצעהלונג)

פון פ. ראַמאַנאָוו יודיש פון א. קאַרטאַזשינסקי

.4

– נו, פונדעסטוועגען, ווי איז דאָס געווען נאָכהער. ווען דו האָסט אָנגעהויבען טרינקען? נישט געפעהרליך? גאָר נישט אַזוי שרעקליך, אַ־יאָ!

– איך האָב די גאַנצע צייט געקלערט וועגען דעם, אַז איך טו עס פאַר דיר. און וואָס שרעקליכער עס איז געווען, וואָס שווערער, אַלץ טיפער האָב איך געפיהלט מיין ליבע צו דיר. ווען עס וואָלט געווען אַזוי איינפאַך פאַר מיר, וואָלט דאָס דאָך נישט געווען קיין אָפּפער פאַר דיר. און איך האָב זיך געזאָגט, אַז פאַר דיר בין איך גרייט אויף די גרעסטע אָפּפער. עס איז טאַקע אמת, אַז ווען דו הויבסט אַליין אָן צו טון, וואָס אַנדערע טוען, ווערט עס ווייניגער שרעקליך.

– אַלץ איז שרעקליך אין דעם מענשענ'ס איינבילדונג. נו, וואָס האָסט דו דאַן געפיהלט?

– איך בין אָבער פאָרט געוועזען שטרענג מיין טייערער, זעהר שטרענג.

– און האָסט אַלעמען מיאוס געמאַכט ס'לעבען מיט דיין שטרענגקייט?

– דיר וואָלט דען געווען אָנגענעמער, ווען איך בין נישט אַזוי שטרענג?

– זיכער. עס איז מיר פיל אָנגענעמער, ווען דו ביסט אַזאַ, ווי יעצט...

זי האָט אַ ציטער געטון פאַר שרעק און האָט זיך אַ רוק געטון פון איהם.

– מען דאַרף נישט... איך בעט דיך... נישט אַזוי... איך האָב אַזאַ געפיהל, אַז איך טאָר יעצט נישט זיין אַזוי נאָהענט מיט דיר...

– פאַר וואָס?

– איך ווייס נישט ווי אַזוי עס דיר צו ערקלערען... וואַרט אַקאָרשט אויס... וואָס וואָלט געווען, ווען דער מאַן דאָרט וואָלט מיר אַ קוש געטון?

– נו, איז וואָס? מיינסטו, עס וואָלט פון דיר עפּעס פערשוואונדען? אָדער פון דיר וואָלט ווייניגער געוואָרען? פערקעהרט, – מעהר.

– וואָס הייסט, מעהר?

– אָט אַזוי. אַ פרוי, וואָס לאָזט זיך קושען אָט אַזוי פון אַ פרעמדען מאַן, האָט געוועהנליך ערפאַהרונג און אַ געוויסען אינהאַלט, וועלכען אַזאַ צדיקת ווי דו, האָסט נישט. אַ מיידעל וואָס האָט מורא פאַר אַ קוש, היט אָפּ איהר פיזיאָלאָגיע, זי פערלירט אָבער די נשמה־רייכקייט, וועלכע זי וואָלט געקאָנט האָבען, ווען זי לאָזט זיך בעריהרען פון אַ מאַן.

– גאָט צו דאַנקען! גאָט צו דאַנקען, וואָס דו האָסט אַזעלכע בעדאַנקען. איך האָב דיך מיט אַבזיכט פריהער געפרעגט. אויב דו וואָלסט מיר געענטפערט אַנדערש, וואָלט איך דיר בשום־אופן נישט דערצעהלט וועגען דעם, וואָס איך האָב געפיהלט, דאָרט, ביי מיין פריינדין אין הויז. גאָט, ווי אַלעס איז אַזוי שטאַרק פערפּלאָנטערט און אומפערשטענדליך!

זי איז יעצט רויט געוואָרען, האָט וועגען עפּעס געטראַכט און האָט כלומר'שט נישט בעמערקט, ווי איהר חתן האָט זי אַרומגענומען און געדריקט צו זיך.

און וואָס מעהר זי האָט דערצעהלט, אַלץ צוגענגליכער איז זי געוואָרען, אַזוי ווי זי וואָלט אינגאַנצען געווען פערטיפט אין איהרע געפיהלען, וואָס זענען פאַר איהר געווען ניי.

דעם חתן איז דער דאָזיגער צושטאַנד איהרער זעהר געפעלען געוואָרען. ער איז קענטיג, געוואָרען מעהר פעראינטערעסירט אין די בעוועגונגען פון זיין אָרים, איידער אין איהרע ווערטער. אַזוי ווי אָבער ער האָט פאָרט עפּעס געמוזט זאָגען, האָט ער שנעל אַרויסגערעדט:

– דערצעהל, דערצעהל טאַקע, וואָס דו האָסט געפיהלט. עס איז זעהר אינטערעסאַנט צו וויסען.

– אַלץ? אַלץ? אין גאַנצען?

– נו, געוויס אַלץ. דאַרפסט זיך גאָר נישט שעהמען. יעדער מענש האָט די זעלבע געפיהלען. אין דעם איז נישטאָ קיין זינד. עס איז אַ פאַקט, און פאַקטען קאָן מען נישט איבערבייטען.

– ווייסט, טייערער, דו האָסט מיך זעהר איבערראַשט, ווען דו האָסט דאָ נאַר־וואָס געזאָגט, אַז איך בין געוואָרען נישט ווייניגער, און יעצט זעה איך, אַז עס איז טאַקע אַזוי. דאָס אַלעס איז אַזוי נישטיג אין פערגלייך מיט דעם אמת'ען געפיהל, וועלכען איך האָב צו דיר. דער דאָזיגער געפיהל מיינער איז יעצט ביי מיר נאָך גרעסער געוואָרען...

– און דו ביזט געוואָרען אַ גוטע...

– ניין, טייערער... לאָז אָפּ... איך וועל דיר באַלד אַלעס דערצעהלען.

זי האָט זיך אָפּגערוקט צום פענסטער, האָט טיף אָפּגעאָטעמט, אַזוי ווי זי וואָלט זיך געקליבען שווימען ערגעץ ווייט, און געזאָגט:

– וואו האָב איך זיך פריהער אָפּגעשטעלט? אַך, יאָ, מיר זענען, הייסט עס, געזעסען אויף דער ערד, אויף די טעפּיכער און איך האָב געטרונקען. דער קאָפּ האָט זיך ביי מיר געדרעהט. עס איז מיר אָבער געווען זעהר אָנגענעהם. איך האָב ביז דאַן קיינמאָל אַזוי נישט געפיהלט. אַלץ דרעהט זיך אַזוי פאַר די אויגען, שווימט און אַלץ דאַכט זיך אויס אַזוי גרינג און איינפאַך.

– אָט זעהסטו שוין, אַז אַלע דיינע ווערטער וועגען עפּעס אַ נשמה און נאָך אַזעלכע זאַכען זענען נישט מעהר, ווי נאַרישקייטען. האָסט אַביסעל אויסגעטרונקען און אַלץ איז פאַר דיר געוואָרען איינפאַך, די מאָראַל און איבערהויפּט אַלץ.

– יאָ, טייערער, נו, און נאָכהער בין איך מיט... ניין, איך שעהם זיך... עס איז אַזוי שרעקליך...

– נאַרישקייטען! שוין ווידער שרעקליך?

דער חתן האָט עס אַרויסגערעדט זעהר גוטמוטיג און האָט זי דערביי נאָך מעהר צוגעצויגען צו זיך, אַזוי ווי איהר זיך מודה זיין פאַר איהם וואָלט איהם געגעבען מעהר רעכט אויף דעם.

(סוף קומט)

צענטר. סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד

אויף דער לאָדזער וואיעוואדזטווע, פיעטריקאָווער 10

מאַכט בעקאַנט די ה"ה מיטגלידער, אַז לויט'ן § 22 פון פעראיינס-סטאַטוט קומט פאַר זונטאָג, דעם 4. מאַי 1930, 4 אַ זייגער נאָכמ. אין פעראיינס לאָקאַל (פיעטריקאָווער 10)

די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג; 2) וואַהל פון אַ פּאָרזיצענדען; 3) איבערלעזען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריהערער גענעראַל-פערזאַמלונג; 4) טעטיגקייטס-בעריכט פאַר'ן יאָהר 1929; 5) לעזען דעם פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע. 6) טעטיגקייטס-פּלאַן פאַר'ן יאָהר 1930; 7) בעשטעטיגונג פון בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1930; 8) וואַהלען פון אַ פעראיינס-מאַכט; 9) פרייע פאָרשלאַגען.

בעמערקונג: פאַרשטאַנען, וועלכע דאַרפען דערלאַנגט ווערען דער גענעראַל-פערזאַמלונג, מוז מען דערלאַנגען שריפטליך דער פערוואַלטונג ביז'ן 28 אַפּריל 1930 אין הסכם מיט'ן § 26 פון פעראיינס-סטאַטוט. אין פאַל מ'וועט נישט ערשיינען די גענוגענדע צאָהל מיטגלידער, וועט די פערזאַמלונג פאָרקומען לויט'ן § 24 פון סטאַטוט, דעם זעלבען טאָג 6 אַ זייגער נאָכמיטאָג, אָהן רייקזיכט אויף דער צאָהל אנוועזענדע מיטגלידער, וועלכע וועלען ביז'ן 25-טען ד. ח. נישט בעצאָהלען דעם מיטגלידס-בייטראַג, וועלען נישט קאָנען אָנטייל נעהמען אין דער פערזאַמלונג.

די פערוואַלטונג.

שוין ארויס פון דרוק

דער אַפּריל-נומער פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען

אילוסטרירטער

פוילישער מאנטשעסטער

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי בארוכין.

מיט אַרטיקלען פון: פּראָפ. עדוואַרד באַביאַצקי, אלי בארוכין, אָדאָ"ף פערעץ ד"ר ט. טאַרמאַקאָווער, פּראָפ. ד"ר משה שאָר, פּרץ אָפּאָטאָשנסקי, פּראָפ. יוזעף ראַטשיבאָרסקי, נאַטשעלניק ע. וואַרד ראָסעט, פּראָקוראָר ל. מינצבערג, יוזעף ליטווין, ערנסט מאַלער, יוליאַן טובים, יוליוש קאַדען-באַנדראָווסקי, אָסקאַר בּצרמאַן, ד"ר. א. פערעלמאַן, ס. הערוויטש, זיגמונט בראָדאַצקי, ז. שפּטט, י. זאַלצמאַן, ראל א.א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

פרייז 75 גראָשען.

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.

ס'ווערט געזוכט

האנד-זאקענמאכער (ינס)

א היים צוגעמען ארבייט.

אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע פאַר „אָרב"ט".

דאס חדר פון ליטאַמירסקא 9 (האַטעל-גאַס)

איך לערן אויס בּרינגדליך עברי וואָגען ווי אויך פערגרייזונג עברי דורך 6 חדשים. ווי אויך אָנ'אַפּטיילונג פאַר קינדער צו לערנען חמש, רשי און דאַוונען פערטיקטען געגען גאַראַנטי. צו דער צופרידענהייט פון די עלטערן פון די שילער, אויך אז די קינדער זאָלען זיין געהאָרכזאַם.

מיט אַכטונג מרדכי ליב שטערן, האָטעל-גאַס 9.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאַז און האַרן-קראַנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4—7 אָווענד.

די מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַראַטורען, שווייסונגען, צופּאַסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און :–: געגען ביליגען פרייז :–:

J. REDER, Łódź

11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניע)

פּריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען.

ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען

בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון

נימט אָן אין דערינעם פון 3—5 נאָכמ.

די בילעסטע מאדערנע

שייטלען

ווי אויך פערשידענע פּאַלעטשקעס.

אַזוי ווי איינענע האָר, גוטע אויסאַרבייטונג צו זעהר ביליגע פּרייזען.

קאָנט איהר נאָר בעקומען ביי

פּאַרשוויצקי, קאַמיענאַ 5.

קוזער אָפּיצינע, 2-טער שטאָק.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָווענד.

מאשין-לעכער

ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי

ג. נאָרדמאַן, צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעמט אָן פון 8–9½ פריה און פון 3–4½ נאָכמ.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

זשוזשינער 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	11-9 4½-3
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד"ר לוביטש הויט און גשלעכטס-קר.	1½ - 12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר געלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שטראַל-טעראַפּיע: ווי שטאַמלען א.א. ווי פאַקען-שטעך, קינסטליכע בערג-זון, בעשטראַהל, אינהאַלירן, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע, און פערלעצונג וויזיטען אין שטאָט. אין לעבאָראַטאָריום הערן אָנגענומען אַלע טיפּ אַנאַליזן, אויך פּלעגמע און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרן

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַווינסקי ספּעצ. פּלאָמבע

צאָהן-אַרצט 10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קראָנען, מעסטן א. א. וו.

די לעטשניצע איז אָפען אויך זונטאָג

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַראָרען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדן פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3

צאָהן-אַרצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7

Dr. Różaner

הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—8 אָווענד

וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

DR. MED.

A. URYSON

אינערליכע קראַנקהייטען

צוריקגעקומען.

נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Konstantynowska 20, telef. 35-65.

סוויטער-בייהערינס

ווערען געזוכט.

צו מעלדען זיך ביי וואַרשאַווסקי נאַוואָמיעסקאַ 10.

אכטונג, שטעפער!

ס'ווערט געזוכט

קוואַליפיצירטע שטעפער-אַרבייטער אויף אַ פריילין-פערקויפערין

צו מעלדן זיך נאַוואָמיעסקאַ 6 ביי ווייננאַרטען.

א קאפעלוש-געזעלען גהילף

ווערט געזוכט אויף אויסצופאָהרען נאָך זאַגלעמביע

צו ערפאַהרען ביי א. גאָלדבערג פּעטריק. 27 פון 1—3 נ. מ.

2 צימער און קיך

מיט בעקוועמליכקייט, צענטרום, 1 טער שטאָק, גאַז און עלעקטריע, זאָפאָרט צו פערדינגען

טעלעפאָן 139 62.

ערשטקלאַסיגע

געזעלען

פון דאַמען-בעשטעלט ווערען געזוכט.

צו מעלדען זיך ביי בעק, צעגעלניאַנאַ 5.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליבשאַפטליכע... נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד

W. EYCHNER

אינגעניער-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 134-72

נעמט אָן פון 6—8 אָווענד

REKLAMY NOWOCZESNE

MARKI OCHRONNE

DEKORACJE WYSTAW

Atelier Dekoracyjno-Graficzne

DE GE ATELIER

71 CEGIELNIANA 71

הער לעזט!!

אכטונג! אכטונג!

קאנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג'ם בליקום צו בעקומען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע, זענען די פרייזען אין מיין פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי:

12 שט.	„EXPRESS PICTURES"	זל.	2
6	פאָס-פאָטאָגראַפיעס	„	2
6	פּאָסט-	ברוין	6
6	„	אויף זייד	8

אכטונג!

צו אַ ½ טוץ ויידענע פּאָסט-פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו

א אריגינעלע פארטרעט בחנם

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַהמען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען. קומט און איבערצייגט אייך

מיט אַכטונג

קונסט-פאט. „PARISIEN" אנשטאלט

פראַנציסקאַנער 30

Dr. med.

LAJCHTER

צאָהן-כירורג

Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka pit.

przeprowadził się na ZIELONĄ 9

1p. front, tel. 149-66

od 1½–5 po poł.

דעטעקטארען קאמפלעט

מיט אַ סלוכאַווקע און אַנטענע פון 28 זל.

RADIO - LLOYD

Przejazd 8.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאוואדזקא 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. ——

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר גור קינדער און פרויען

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

– בעזונדער וואַרטע-ציכער פאַר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

א רעכטס-ביורא

וואָס עקזיסטירט אין צענטרום זייט 15 יאָהר ביים זעלבען ביוראָ גרינדער

אנ'אינקאסענטען-אפטיילונג

און זוכט צו דעם צוועק

אַ רוטינירטען ענערגישען פונקציאָנאַר וועלכער האָט אויך גוטע רעקאָמענדאַציעס פון ווירקזאַם זיך פאַרנעמען אַלס שותף צו די אינקאַסאָ-אָפּטיילונג. אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע פון „פאָלקסבלאַט" פאַר „ענערגיש".

פראצאווניע

פון לייסטען און ראהמען צו בילדער,

ווי אויך אוואַל-ראַהמען

J. Krężlewski i Z. Zagańczyk

הורט — Łódź, Gdańska 105 — דעטייל

Dr. med. **J. Lubicz**

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

איינגענע פּראַצאַוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הילצערנע אויף פּלאַטפוס, קונסט... נעמט אָן פון 5—7

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,

אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין

רעכטסקאָנסולטאַציע-ביוראָ צו ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאַכאָדניע 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, סלאָוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אָרזשאָנד ראַזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאָנסולענט

פּעטריקאָווער 17.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך

די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אנאנסען-פרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ „ 4 „
פאַר אַ מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.